

MEB EĞİTİM KURUMLARINA
YÖNETİCİ SEÇME SINAVI

EKYS DENEME-12

AYRINTILI ÇÖZÜMLER

80 SORU • 150 DAKİKA RESMÎ SİMÜLASYON • 120 DAKİKA HIZLANDIRILMIŞ UYGULAMA

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli	24
Genel Kültür	16
Mevzuat	16
T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük	12
Eğitim Bilimleri	12
TOPLAM	80

Bu materyal özgün bir hazırlık denemesidir; resmî ÖSYM yayını değildir.

2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarının soru yaklaşımı incelenmiş; hiçbir soru birebir alınmamıştır.

AYRINTILI ÇÖZÜMLER

Her soruda doğru cevap gerekçesi, A-E seçenek analizi, kritik tuzak ve kaynak yaklaşımı verilmiştir.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

1-24. Sorular

SORU 1

Bilgi-beceri-eğilim-değer bütünlüğü

Cevap: A | Kolay | 65 sn

Soru kökü: Bir lisede öğrenciler okulun su tüketimini ölçmüş, verileri tabloya aktarmış, tüketimi azaltacak seçenekleri maliyet ve çevresel etkileriyle karşılaştırmış, ortak bir eylem planı hazırlamış ve uygulama sürecinde görevlerini düzenli biçimde yerine getirmiştir.

Bu uygulama Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin hangi özelliğini en kapsamlı biçimde yansıtmaktadır?

- A) Bilgi, beceri, eğilim ve değerlerin gerçek bir yaşam problemi etrafında birlikte işe koşulmasını
 B) Öğrenmenin yalnızca ders kitabındaki bilgileri hatırlama düzeyinde tutulmasını
 C) Bütün öğrencilerin aynı ürünü aynı yöntemle hazırlamasını
 D) Değerlendirmenin yalnız dönem sonunda yapılmasını
 E) Ders içeriğinin günlük yaşamdan bağımsız ele alınmasını

Doğru cevap ve gerekçe: Öğrenciler yalnız bilgi edinmemiş; veri kullanmış, seçenekleri değerlendirmiş, çevresel sorumluluk üstlenmiş ve kararlılıkla eyleme geçmiştir. Bu nedenle uygulama bilgi-beceri-eğilim-değer bütünlüğünü yansıtır.

Seçenek analizi

A: Öğrenciler yalnız bilgi edinmemiş; veri kullanmış, seçenekleri değerlendirmiş, çevresel sorumluluk üstlenmiş ve kararlılıkla eyleme geçmiştir. Bu nedenle uygulama bilgi-beceri-eğilim-değer bütünlüğünü yansıtır.

B: Senaryo ezbere değil, veriye dayalı karar ve eyleme dayanır.

C: Görev paylaşımı ve ortak plan vardır; tek biçimli ürün zorunluluğu vurgulanmamıştır.

D: Süreç boyunca ölçme, karşılaştırma ve uygulama vardır; yalnız sonuç değerlendirmesi söz konusu değildir.

E: Su tüketimi doğrudan günlük yaşam ve çevre sorunuyla ilişkilidir.

Kritik tuzak: Çevre konusunun bulunması tek başına sürdürülebilirlik okuryazarlığını düşündürebilir; belirleyici olan bilgi, beceri, eğilim ve değerlerin birlikte kullanılmasıdır.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2026 MEB-EKYS kitapçığındaki Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları, alan becerileri ve öğrenme kanıtlarına dayalı soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü, senaryo, veri ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli bütüncül eğitim ve yetkin-erdemli insan hedefi.

SORU 2

Program bileşenlerinde işlevsel uyum

Cevap: A | Orta | 90 sn

Soru kökü: Bir öğretmen öğrenme çıktısını "Öğrenci, farklı kaynaklardaki iklim verilerini karşılaştırarak gerekçeli bir sonuca ulaşır." biçiminde yazmıştır. İçerikte iklim elemanları ve veri güvenilirliğine yer vermiş; öğrencilerin iki veri setini inceleyeceği bir uygulama planlamış; değerlendirmede ise kanıt kullanma ve gerekçelendirme ölçütleri bulunan bir rubrik kullanmıştır.

Bu planlamanın güçlü yönü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Öğrenme çıktısı, içerik, öğrenme yaşantısı ve öğrenme kanıtının aynı bilişsel amaca hizmet etmesi
 B) İçeriğin öğrenme çıktısından bağımsız seçilmesi
 C) Değerlendirme ölçütlerinin öğrencilere açıklanmaması
 D) Öğrencilerin yalnız tek bir veriyi ezberlemesi
 E) Öğrenme sürecinin yalnız öğretmen anlatımına dayanması

Doğru cevap ve gerekçe: Çıktıda karşılaştırma ve gerekçelendirme istenmiş; içerik, etkinlik ve rubrik de bu süreci desteklemiştir. Program bileşenleri arasında işlevsel uyum kurulmuştur.

Seçenek analizi

A: Çıktıda karşılaştırma ve gerekçelendirme istenmiş; içerik, etkinlik ve rubrik de bu süreci desteklemiştir. Program bileşenleri arasında işlevsel uyum kurulmuştur.

B: İçerik, iklim verilerini karşılaştırma çıktısıyla doğrudan ilişkilidir.

C: Rubrik ölçütleri açıkça belirlenmiştir; gizli ölçüt söz konusu değildir.

D: İki veri seti karşılaştırılmakta ve kanıtlarla sonuç çıkarılmaktadır.

E: Öğrenciler veri inceleyen ve gerekçe kuran etkin öznelardır.

Kritik tuzak: Aynı konu başlığının bütün aşamalarda geçmesi yeterli değildir; asıl uyum, hedeflenen bilişsel işlemin bütün bileşenlerde korunmasıdır.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2026 MEB-EKYS kitapçığındaki Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları, alan becerileri ve öğrenme kanıtlarına dayalı soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü, senaryo, veri ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Öğretim programı bileşenleri ve öğrenme çıktısı-kanıt uyumu.

SORU 3

Kavramsal beceriler: karşılaştırma

Cevap: B | Orta | 94 sn

Soru kökü: Öğrenciler iki farklı yerleşim biriminin nüfus, yükselti, yıllık yağış ve ekonomik faaliyet verilerini ölçütlere göre yan yana getirmiş; ortak ve farklı yönleri belirlemiştir.

Bu çalışmada öncelikle kullanılan kavramsal beceri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sınıflandırma
 B) Karşılaştırma
 C) Özetleme
 D) Gözlem
 E) Çıkarım yapma

Doğru cevap ve gerekçe: İki durumun belirli ölçütlere göre benzer ve farklı yönlerini ortaya koymak karşılaştırma becerisidir.

Seçenek analizi

A: Sınıflandırma, varlıkları ortak özelliklerine göre gruplandırmayı gerektirir; burada iki birim yan yana incelenmektedir.

B: İki durumun belirli ölçütlere göre benzer ve farklı yönlerini ortaya koymak karşılaştırma becerisidir.

C: Özetleme, ayrıntıları ana fikirler çevresinde kısaltmayı ifade eder.

D: Veriler hazır olarak verilmiştir; yalnız doğrudan gözlem yapılmamaktadır.

E: Verilerden yeni bir sonuç üretmek çıkarımdır; soru benzerlik ve farklılık belirlemeyi vurgular.

Kritik tuzak: Verilerden sonuç çıkarılması mümkün olsa da soru kökündeki "ortak ve farklı yönleri belirleme" ifadesi doğrudan karşılaştırmayı gösterir.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2026 MEB-EKYS kitapçığındaki Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları, alan becerileri ve öğrenme kanıtlarına dayalı soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü, senaryo, veri ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Kavramsal becerilerin süreç bileşenleri.

SORU 4

Üst düzey düşünme: karar verme

Cevap: D | Zor | 115 sn

Soru kökü: Bir okul meclisi, bahçedeki boş alan için yağmur bahçesi, spor alanı ve açık hava okuma alanı seçeneklerini değerlendirmektedir. Öğrenciler her seçenek için maliyet, erişilebilirlik, çevresel katkı ve bakım gereksinimi ölçütlerine puan vermiş; ölçütlerin ağırlıklarını belirlemiş ve en uygun seçeneği gerekçesiyle önermiştir.

Bu süreçte baskın olan üst düzey düşünme becerisi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Problem çözme
- B) Eleştirel düşünme
- C) Yaratıcı düşünme
- D) Karar verme
- E) Bilimsel sorgulama

Doğru cevap ve gerekçe: Alternatiflerin önceden belirlenmiş ölçütlere göre değerlendirilip bir seçeneğin gerekçeli biçimde tercih edilmesi karar verme sürecidir.

Seçenek analizi

A: Problem çözme daha geniş bir süreçtir; burada vurgu, mevcut seçenekler arasından ölçütlere göre seçim yapmaktır.

B: Kanıtları sorgulama eleştirel düşünmenin parçasıdır ancak senaryonun son ürünü ölçütlü tercihtir.

C: Yaratıcı düşünme yeni ve özgün seçenekler üretmeye odaklanır; seçenekler önceden belirlenmiştir.

D: Alternatiflerin önceden belirlenmiş ölçütlere göre değerlendirilip bir seçeneğin gerekçeli biçimde tercih edilmesi karar verme sürecidir.

E: Bilimsel sorgulama hipotez, veri toplama ve sınama sürecini gerektirir; burada alternatif seçimi yapılmaktadır.

Kritik tuzak: Bir soruna çözüm aranması problem çözme çağrıştırabilir; seçenekleri ölçüt ve ağırlıklarla sıralayıp tercih etmek karar vermenin ayrıt edici göstergesidir.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2026 MEB-EKYS kitapçığındaki Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları, alan becerileri ve öğrenme kanıtlarına dayalı soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü, senaryo, veri ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Üst düzey düşünme becerileri ve karar verme süreci.

SORU 5

Bilgi okuryazarlığı: kaynak doğrulama

Cevap: C | Orta | 86 sn

Soru kökü: Bir öğrenci, okul beslenmesi hakkında sosyal medyada karşılaştığı iddiayı doğrudan paylaşmak yerine iddianın ilk kaynağına ulaşmış, yazarın uzmanlığını incelemiş, aynı bilgiyi bağımsız iki güvenilir kaynakla karşılaştırmış ve kullandığı kaynakları belirtmiştir.

Bu davranış en doğrudan hangi okuryazarlık becerisiyle ilişkilidir?

- A) Dijital okuryazarlık
- B) Görsel okuryazarlık
- C) Bilgi okuryazarlığı
- D) Finansal okuryazarlık
- E) Sağlık okuryazarlığı

Doğru cevap ve gerekçe: Kaynağa ulaşma, güvenilirliği değerlendirme, bilgiyi farklı kaynaklarla doğrulama ve etik biçimde kullanma bilgi okuryazarlığının temel göstergeleridir.

Seçenek analizi

A: Dijital ortam kullanılmıştır ancak asıl işlem aracın kullanımı değil bilginin güvenilirliğini değerlendirmektir.

B: Görsel mesajın çözümlemesi veya görsel tasarım incelenmemektedir.

C: Kaynağa ulaşma, güvenilirliği değerlendirme, bilgiyi farklı kaynaklarla doğrulama ve etik biçimde kullanma bilgi okuryazarlığının temel göstergeleridir.

D: Bütçe, gelir, tasarruf ya da finansal karar söz konusu değildir.

E: Konu sağlıkla ilişkili olsa da hedeflenen süreç kaynak bulma ve doğrulamadır; alan, bilgi okuryazarlığıdır.

Kritik tuzak: İddianın beslenme konusunda olması sağlık okuryazarlığını düşündürülebilir; belirleyici eylemler kaynak doğrulama ve etik bilgi kullanımıdır.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2026 MEB-EKYS kitapçığındaki Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları, alan becerileri ve öğrenme kanıtlarına dayalı soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü, senaryo, veri ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Programlar arası bileşenlerde okuryazarlık becerileri.

SORU 6

Görsel okuryazarlık: grafik ölçeğini sorgulama

Cevap: E | Kolay | 60 sn

Soru kökü: Bir öğrenci iki sınıfın başarı grafiğini incelerken dikey eksenin sıfırdan başlamadığını fark etmiş; küçük bir puan farkının grafikte çok büyümüş gibi gösterildiğini açıklamıştır.

Öğrencinin bu açıklaması öncelikle hangi beceriye örnektir?

- A) Finansal okuryazarlık
- B) Vatandaşlık okuryazarlığı
- C) Kültür okuryazarlığı
- D) Sanat okuryazarlığı
- E) Görsel okuryazarlık

Doğru cevap ve gerekçe: Grafiğin ölçek, eksen ve sunum biçiminin anlamı nasıl etkilendiğini çözümlemek görsel okuryazarlığın bir göstergesidir.

Seçenek analizi

A: Grafikte mali veri bulunmamaktadır.

B: Hak, sorumluluk veya kamusal katılım konusu değildir.

C: Kültürel sembol ve bağlam çözümlemesi yapılmamaktadır.

D: Estetik üretim ya da sanat eserini yorumlama söz konusu değildir.

E: Grafiğin ölçek, eksen ve sunum biçiminin anlamı nasıl etkilendiğini çözümlemek görsel okuryazarlığın bir göstergesidir.

Kritik tuzak: Grafikte sayısal veri bulunması tablo-grafik alan becerisini düşündürülebilir; burada vurgu görsel sunumun yanıltıcı etkisini okumaktır.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2026 MEB-EKYS kitapçığındaki Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları, alan becerileri ve öğrenme kanıtlarına dayalı soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü, senaryo, veri ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Görsel okuryazarlık ve görsel mesajın eleştirel çözümlemesi.

SORU 7

Sosyal bilimler alan becerileri: değişim ve süreklilik

Cevap: A | Orta | 94 sn

Soru kökü: Bir tarih dersinde öğrenciler aynı mahallenin 1950, 1985 ve 2025 yıllarına ait hava fotoğraflarını, nüfus verilerini ve sözlü tarih kayıtlarını incelemiş; zaman içinde değişen unsurlarla varlığını sürdüren unsurları belirlemişlerdir.

Bu etkinlikte öncelikle hangi sosyal bilimler alan becerisi kullanılmaktadır?

- A) Değişim ve sürekliliği algılama
- B) Mekânsal düşünme
- C) Sosyal katılım
- D) Tablo, grafik, şekil ve/veya diyagram becerisi
- E) Mantıksal muhakeme

Doğru cevap ve gerekçe: Farklı zamanlara ait kanıtlardan değişen ve devam eden unsurları belirlemek değişim ve sürekliliği algılama becerisidir.

Seçenek analizi

A: Farklı zamanlara ait kanıtlardan değişen ve devam eden unsurları belirlemek değişim ve sürekliliği algılama becerisidir.

B: Mekân incelenirse de temel amaç konum ilişkisi kurmak değil zaman içindeki dönüşümü saptamaktır.

C: Bir toplumsal karar sürecine katılma veya eylem geliştirme yoktur.

D: Veri araçları kullanılmıştır ancak bunlar değişim-süreklilik analizinin aracıdır.

E: Mantıksal çıkarım yapılabilir; soru belirgin olarak tarihsel değişim ve devamlılığı hedeflemektedir.

Kritik tuzak: Hava fotoğrafı kullanılması mekânsal düşünmeyi çağırıştırabilir; üç tarih arasında değişen ve kalan unsurların aranması belirleyicidir.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2026 MEB-EKYS kitapçığındaki Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları, alan becerileri ve öğrenme kanıtlarına dayalı soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü, senaryo, veri ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: 2026 kitapçığında örneklenen Sosyal Bilimler Alan Becerileri yaklaşımı.

SORU 8

Sosyal-duygusal öğrenme: öz farkındalık

Cevap: E | Orta | 82 sn

Soru kökü: Bir öğrenci grup sunumu öncesinde çok hızlı konuştuğunu, eleştiri aldığı savunmaya geçtiğini ve hazırlanırken görsel araçlardan yararlandığında daha başarılı olduğunu fark etmiştir. Sonraki sunumu için bu güçlü ve geliştirilmesi gereken yönlerine göre hedef belirlemiştir.

Bu öğrenci öncelikle hangi sosyal-duygusal öğrenme becerisini göstermiştir?

- A) Sosyal farkındalık
- B) İş birliği
- C) Sorumlu karar verme
- D) Uyum ve esneklik
- E) Öz farkındalık

Doğru cevap ve gerekçe: Kendi duygu, davranış, güçlü yön ve gelişim ihtiyacını tanıyıp buna göre hedef belirlemek öz farkındalıktır.

Seçenek analizi

A: Sosyal farkındalık başkalarının duygu ve bakış açılarını anlamaya odaklanır.

B: Ortak görev yürütme ve sorumluluk paylaşımı vurgulanmamıştır.

C: Hedef belirleme vardır ancak temel süreç öğrencinin kendini tanımasıdır.

D: Değişen koşullara uyum sağlama senaryonun merkezinde değildir.

E: Kendi duygu, davranış, güçlü yön ve gelişim ihtiyacını tanıyıp buna göre hedef belirlemek öz farkındalıktır.

Kritik tuzak: Bir sonraki sunuma ilişkin karar verilmesi sorumlu karar vermeyi düşündürülebilir; bu kararın dayanağı öğrencinin kendi özelliklerini fark etmesidir.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2026 MEB-EKYS kitapçığındaki Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları, alan becerileri ve öğrenme kanıtlarına dayalı soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü, senaryo, veri ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Sosyal-duygusal öğrenme becerileri ve öğrenci öz değerlendirme.

SORU 9

Sosyal-duygusal öğrenme: yapıcı çatışma çözümü

Cevap: D | Zor | 110 sn

Soru kökü: Bir proje grubunda iki öğrenci görev paylaşımı konusunda anlaşamamıştır. Grup üyeleri önce tarafların gerekçelerini kesmeden dinlemiş, ortak amaçlarını yeniden ifade etmiş, her iki tarafın ihtiyacını karşılayan yeni bir görev dağılımı oluşturmuş ve anlaşmanın işleyip işlemediğini bir hafta sonra gözden geçirmiştir.

Bu süreç aşağıdaki becerilerden hangisini en doğrudan göstermektedir?

- A) Bireysel rekabeti artırma
- B) Duyguları bastırma
- C) Kararı yalnız grup liderine bırakma
- D) İletişim ve iş birliği yoluyla yapıcı çatışma çözümü
- E) Sorunu ertelerek kendiliğinden çözülmesini bekleme

Doğru cevap ve gerekçe: Etkin dinleme, ortak amaç kurma, uzlaşılmış çözüm geliştirme ve süreci izleme; iletişim ve iş birliğine dayalı yapıcı çatışma çözümünü gösterir.

Seçenek analizi

A: Taraflar birbirini yenmeye değil ortak çözüm bulmaya yönelmiştir.

B: Duygular ve gerekçeler dinlenmiş, yok sayılmamıştır.

C: Karar bütün üyelerin katılımıyla oluşturulmuştur.

D: Etkin dinleme, ortak amaç kurma, uzlaşılmış çözüm geliştirme ve süreci izleme; iletişim ve iş birliğine dayalı yapıcı çatışma çözümünü gösterir.

E: Sorun yapılandırılmış adımlarla ele alınmış ve izleme planı yapılmıştır.

Kritik tuzak: Uzlaşma sözcüğüne odaklanıp yalnız "sorumlu karar verme" seçeneğine yönelmek mümkündür; senaryonun ayırt edici yönü dinleme, ortak amaç ve iş birliğidir.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2026 MEB-EKYS kitapçığındaki Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları, alan becerileri ve öğrenme kanıtlarına dayalı soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü, senaryo, veri ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Sosyal-duygusal öğrenme, iletişim ve iş birliği bileşenleri.

SORU 10

Erdem-Değer-Eylem: çalışkanlık

Cevap: B | Kolay | 65 sn

Soru kökü: Bir öğrenci uzun süren bilim projesinde ilk deneyi başarısız olmasına rağmen hata kaydını incelemiş, çalışma planını yenilemiş, düzenli olarak yeniden deneme yapmış ve görevlerini zamanında tamamlamıştır.

Bu davranışlar Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi'nde öncelikle hangi değer eylem göstergeleridir?

- A) Mahremiyet
- B) Çalışkanlık
- C) Adalet
- D) Merhamet
- E) Tasarruf

Doğru cevap ve gerekçe: Planlı çalışma, gayret gösterme, güçlük karşısında çabayı sürdürme ve işi zamanında tamamlama çalışkanlık değerini görünür kılar.

Seçenek analizi

A: Kişisel bilgi ve sınırları korumaya ilişkin bir davranış yoktur.

B: Planlı çalışma, gayret gösterme, güçlük karşısında çabayı sürdürme ve işi zamanında tamamlama çalışkanlık değerini görünür kılar.

C: Hak dağıtım, eşitlik veya hakkaniyet durumu bulunmamaktadır.

D: Başkasının sıkıntısına duyarlı olma ve yardım etme vurgulanmamıştır.

E: Kaynakları ölçülü ve verimli kullanma senaryonun temel odağı değildir.

Kritik tuzak: Başarısızlıktan sonra sürdürme "sebat" eğilimini de çağırıştırır; soru değer boyutunu sorduğu için planlı ve sürekli emek çalışkanlıkla ilişkilendirilir.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2026 MEB-EKYS kitapçığındaki Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları, alan becerileri ve öğrenme kanıtlarına dayalı soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü, senaryo, veri ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi ve değerlerin eylem göstergeleri.

SORU 11

Erdem-Değer-Eylem: adalet ve hakkaniyet

Cevap: E | Orta | 94 sn

Soru kökü: Okul kütüphanesinde görme güçlüğü yaşayan öğrenciler için sesli kitap ve ekran okuyucu sağlanmış; bütün öğrenciler için aynı ödünç alma kuralları korunurken erişim engellerini azaltacak ek düzenlemeler yapılmıştır.

Bu uygulama öncelikle hangi değer eyleme dönüşmesine örnektir?

- A) Dostluk
- B) Tasarruf
- C) Sabır
- D) Özgürlük
- E) Adalet

Doğru cevap ve gerekçe: Bütün öğrencilere aynı kuralı uygularken farklı gereksinimlerden kaynaklanan engelleri azaltmak, eşitliği hakkaniyetle tamamlayan adalet anlayışıdır.

Seçenek analizi

A: Yakınlık ve karşılıklı kişisel bağlılık uygulamanın belirleyici yönü değildir.

B: Kaynak kullanımını azaltma veya ekonomik davranma amaçlanmamıştır.

C: Zorluğa sakin biçimde katlanma değil, erişim engellerini giderecek düzenleme yapılmıştır.

D: Erişim özgürlüğü desteklense de uygulamanın temel ilkesi farklı ihtiyaçlara hakkaniyetli karşılık vermektir.

E: Bütün öğrencilere aynı kuralı uygularken farklı gereksinimlerden kaynaklanan engelleri azaltmak, eşitliği hakkaniyetle tamamlayan adalet anlayışıdır.

Kritik tuzak: Herkese aynı kuralın uygulanması yalnız eşitlik olarak okunabilir; ek erişim düzenlemeleri hakkaniyet boyutunu ve dolayısıyla adaleti gösterir.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2026 MEB-EKYS kitapçığındaki Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları, alan becerileri ve öğrenme kanıtlarına dayalı soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü, senaryo, veri ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Erdem-Değer-Eylem Çerçevesinde adalet ve hakkaniyet.

SORU 12

Erdem-Değer-Eylem: vatanseverlik

Cevap: B | Orta | 82 sn

Soru kökü: Öğrenciler yaşadıkları yöredeki tarihî çeşmenin korunması için arşiv araştırması yapmış, yapının geçmişteki toplumsal işlevini anlatan bir sergi hazırlamış ve ilgili kurumlara koruma önerisi sunmuştur.

Bu çalışmada öncelikle hangi değer eyleme dönüştürülmüştür?

- A) Dürüstlük
- B) Vatanseverlik
- C) Temizlik
- D) Mahremiyet
- E) Tasarruf

Doğru cevap ve gerekçe: Yaşanılan yerin tarihî ve kültürel mirasını tanıma, koruma sorumluluğu üstlenme ve gelecek kuşaklara aktarma çabası vatanseverlik değerinin eylem boyutudur.

Seçenek analizi

A: Bilgiyi doğru sunma önemli olsa da senaryonun odağı kültürel mirası korumaktır.

B: Yaşanılan yerin tarihî ve kültürel mirasını tanıma, koruma sorumluluğu üstlenme ve gelecek kuşaklara aktarma çabası vatanseverlik değerinin eylem boyutudur.

C: Fiziksel temizlik ya da çevre düzeni yapılmamıştır.

D: Kişisel alan ve bilgi güvenliğiyle ilgili değildir.

E: Maddi kaynakları ölçülü kullanma vurgulanmamıştır.

Kritik tuzak: Çalışma bir toplumsal katılım etkinliği de içerir; sorulan değer, ortak kültürel mirası koruma sorumluluğuyla belirlenir.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2026 MEB-EKYS kitapçığındaki Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları, alan becerileri ve öğrenme kanıtlarına dayalı soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü, senaryo, veri ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi ve kültürel miras sorumluluğu.

SORU 13

Öğrenme-öğretme yaşantıları: temel kabuller

Cevap: D | Orta | 86 sn

Soru kökü: Bir öğretmen üniteyi planlarken öğrencilerin öğrenme hızlarının, önceki deneyimlerinin ve ilgi alanlarının farklı olabileceğini; öğrenmenin öğrencinin etkin katılımıyla yapılandırılacağını; güvenli ve kapsayıcı bir sınıf ortamının gerekli olduğunu başlangıç ilkeleri olarak kabul etmiştir.

Bu açıklamalar öğrenme-öğretme yaşantılarının hangi bileşeniyle ilişkilidir?

- A) Ön değerlendirme süreci
- B) Köprü kurma
- C) Öğrenme-öğretme uygulamaları
- D) Temel kabuller
- E) Farklılaştırma uygulamaları

Doğru cevap ve gerekçe: Öğrenme süreci tasarlanmadan önce öğrenciye, öğrenmeye ve ortama ilişkin benimsenen başlangıç ilkeleri temel kabullerdir.

Seçenek analizi

A: Ön değerlendirme, hazırbulunuşluk hakkında veri toplama uygulamasıdır; burada veri toplama yoktur.

B: Köprü kurma, önceki yaşantılarla yeni öğrenme arasında bağlantı oluşturur.

C: Uygulamalar, ders sırasında yürütülen etkinlik ve stratejilerdir; metin planlamanın dayandığı varsayımları verir.

D: Öğrenme süreci tasarlanmadan önce öğrenciye, öğrenmeye ve ortama ilişkin benimsenen başlangıç ilkeleri temel kabullerdir.

E: Farklılıklar kabul edilse de henüz içerik, süreç veya ürün uyarlaması yapılmamıştır.

Kritik tuzak: Öğrenci farklılıklarından söz edilmesi doğrudan farklılaştırma değildir; farklılaştırma için somut uyarlama gerekir. Burada başlangıç varsayımları anlatılır.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2026 MEB-EKYS kitapçığındaki Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları, alan becerileri ve öğrenme kanıtlarına dayalı soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü, senaryo, veri ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Öğrenme-öğretme yaşantılarında temel kabuller.

SORU 14

Ön değerlendirme verisiyle öğretimi uyarlama

Cevap: B | Zor | 120 sn

Soru kökü: Bir öğretmen "oran-orantı" ünitesinden önce öğrencilerine kısa bir tanılayıcı görev uygulamıştır. Sonuçlar öğrencilerin bir bölümünün kesir karşılaştırmada, bir bölümünün ise birim oran kurmada zorlandığını göstermiştir. Öğretmen, öğrencileri eksik ön öğrenmelerine göre geçici gruplara ayırmış ve farklı başlangıç etkinlikleri hazırlamıştır.

Bu uygulama aşağıdakilerden hangisine en uygun örnektir?

- A) Yalnızca sonuç değerlendirmesi yapma
- B) Ön değerlendirme sonuçlarını öğretim kararlarına dönüştürme
- C) Öğrencileri kalıcı başarı gruplarına ayırma
- D) Bütün öğrencilere aynı destek etkinliğini verme
- E) Öğrenme çıktısını öğrencilerden gizleme

Doğru cevap ve gerekçe: Öğretmen, üniteden önce hazırbulunuşluk verisi toplamış ve bu veriyi grup ile başlangıç etkinliği kararlarında kullanmıştır. Bu, ön değerlendirmeyi öğretimi uyarlamak için kullanmaktır.

Seçenek analizi

A: Değerlendirme ünite sonunda değil, öğretim öncesinde gerçekleştirilmiştir.

B: Öğretmen, üniteden önce hazırbulunuşluk verisi toplamış ve bu veriyi grup ile başlangıç etkinliği kararlarında kullanmıştır. Bu, ön değerlendirmeyi öğretimi uyarlamak için kullanmaktır.

C: Gruplar eksik ön öğrenmelere göre geçici ve öğretim amaçlıdır.

D: Farklı eksiklere göre farklı başlangıç etkinlikleri hazırlanmıştır.

E: Çıktının açıklanıp açıklanmadığına ilişkin bilgi yoktur; uygulamanın amacı hazırbulunuşluğu belirlemektir.

Kritik tuzak: Öğrencilerin gruplara ayrılması seviye sınıfı gibi yorumlanmamalıdır; grupların geçici ve tanılayıcı veriye dayalı olması belirleyicidir.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2026 MEB-EKYS kitapçığındaki Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları, alan becerileri ve öğrenme kanıtlarına dayalı soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü, senaryo, veri ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Öğrenme-öğretme yaşantılarında ön değerlendirme ve uyarlama.

SORU 15

Köprü kurma: günlük yaşantıdan bilimsel kavrama

Cevap: E | Kolay | 60 sn

Soru kökü: Bir fen öğretmeni ekosistemlerde madde döngülerine başlamadan önce öğrencilerden evlerinde bir gün içinde oluşan organik atıkları listelemelerini, bu atıkların nereye gittiğini tahmin etmelerini ve daha önce gözlemedikleri çürüme olaylarını anlatmalarını istemiştir. Ardından bu deneyimleri ayırıştırıcılar ve madde döngüsü kavramlarıyla ilişkilendirmiştir.

Öğretmenin ilk aşamadaki uygulaması hangi bileşene yöneliktir?

- A) Sonuç değerlendirmesi
- B) Zenginleştirme
- C) Destekleme
- D) Akran değerlendirme
- E) Köprü kurma

Doğru cevap ve gerekçe: Öğrencilerin günlük deneyimleri ve önceki gözlemleri yeni bilimsel kavramlara başlangıç noktası yapılmıştır. Bu, eski yaşantı ile yeni öğrenme arasında köprü kurmadır.

Seçenek analizi

A: Öğrenme tamamlandıktan sonra başarı belirlenmemektedir.

B: İleri düzey ek öğrenme görevi verilmemiştir.

C: Öğrenme güçlüğüne özel basamaklandırılmış yardım söz konusu değildir.

D: Öğrenciler birbirlerinin ürünlerini ölçütlerle değerlendirmektedir.

E: Öğrencilerin günlük deneyimleri ve önceki gözlemleri yeni bilimsel kavramlara başlangıç noktası yapılmıştır. Bu, eski yaşantı ile yeni öğrenme arasında köprü kurmadır.

Kritik tuzak: Öğrencilerin ön bilgisi açığa çıkarıldığı için ön değerlendirme de düşünülebilir; ancak bu veriler puanlama için değil yeni kavramla anlamlı bağlantı kurmak için kullanılmıştır.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2026 MEB-EKYS kitapçığındaki Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları, alan becerileri ve öğrenme kanıtlarına dayalı soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü, senaryo, veri ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Öğrenme-öğretme yaşantılarında köprü kurma.

SORU 16

Öğrenme-öğretme uygulamalarında bilimsel sorgulama

Cevap: C | Orta | 82 sn

Soru kökü: Öğrenciler okul bahçesindeki farklı yüzeylerin sıcaklıklarını aynı saatlerde ölçmüş, ölçüm koşullarını kaydetmiş, verileri grafikletirmiş, olası nedenleri tartışmış ve yeni ölçümlerle açıklamalarını sınamıştır.

Bu etkinliğin Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli açısından en güçlü yönü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilginin öğretmen tarafından hazır biçimde aktarılması
- B) Tek bir doğru cümleyi ezberlemeye dayanması
- C) Öğrencilerin kanıt üretmek açıklama geliştirdiği etkin bir bilimsel sorgulama süreci içermesi
- D) Değerlendirmenin yalnızca hız ölçmesine dayanması
- E) Öğrencilerin ölçüm koşullarını dikkate almaması

Doğru cevap ve gerekçe: Öğrenciler ölçüm yapmış, veriyi temsil etmiş, açıklama kurmuş ve yeni kanıtlarla sınamıştır. Bu, etkin katılıma dayalı bilimsel sorgulama sürecidir.

Seçenek analizi

A: Bilgiyi öğrenciler ölçüm ve tartışma yoluyla yapılandırmaktadır.

B: Birden çok olası neden kanıtlarla tartışılmaktadır.

C: Öğrenciler ölçüm yapmış, veriyi temsil etmiş, açıklama kurmuş ve yeni kanıtlarla sınamıştır. Bu, etkin katılıma dayalı bilimsel sorgulama sürecidir.

D: Hız değil veri üretme ve gerekçelendirme süreci öne çıkmaktadır.

E: Koşullar özellikle kaydedilmiş ve kontrol edilmiştir.

Kritik tuzak: Grafik kullanılması tek başına görsel okuryazarlık değildir; etkinliğin bütününde veri üretme, açıklama ve sınama döngüsü vardır.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2026 MEB-EKYS kitapçığındaki Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları, alan becerileri ve öğrenme kanıtlarına dayalı soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü, senaryo, veri ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Öğrenme-öğretme uygulamaları, etkin katılım ve bilimsel sorgulama.

SORU 17

Farklılaştırma: destekleme

Cevap: B | Orta | 86 sn

Soru kökü: Bir öğretmen uzun metinleri anlamlandırmakta zorlanan öğrencilere metni kısa bölümlere ayırmış, her bölüm için yönlendirici sorular vermiş, önemli kavramları görsel ipuçlarıyla desteklemiş ve öğrenciler ilerledikçe bu yardımları azaltmıştır.

Bu uygulama aşağıdaki farklılaştırma türlerinden hangisine örnektir?

- A) Zenginleştirme
- B) Destekleme
- C) Okul temelli planlama
- D) Sonuç değerlendirmesi
- E) Akran puanlaması

Doğru cevap ve gerekçe: Öğrenme güçlüğünü azaltmak için basamaklandırılmış ipucu ve yapı iskelesi sağlanmış, yeterlik arttıkça destek azaltılmıştır. Bu, destekleme uygulamasıdır.

Seçenek analizi

A: Zenginleştirme, hazırlanmışlığı yüksek öğrencilere derinlik veya karmaşıklık ekler; burada öğrenme engeli azaltılır.

B: Öğrenme güçlüğünü azaltmak için basamaklandırılmış ipucu ve yapı iskelesi sağlanmış, yeterlik arttıkça destek azaltılmıştır. Bu, destekleme uygulamasıdır.

C: Yerel okul gereksinimine yönelik yıllık zaman planı yapılmamaktadır.

D: Öğretim sonunda not verme değil, öğrenme sırasında yardım sunma vardır.

E: Öğrenciler birbirlerini puanlamamaktadır.

Kritik tuzak: Görsel ipucu kullanılması yalnız öğrenme profilini dikkate alma değildir; ipuçlarının güçlüğü azaltmak ve aşamalı kaldırılmak üzere verilmesi desteklemeyi gösterir.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2026 MEB-EKYS kitapçığındaki Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları, alan becerileri ve öğrenme kanıtlarına dayalı soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü, senaryo, veri ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Farklılaştırmada destekleme uygulamaları.

SORU 18

Farklılaştırma: zenginleştirme

Cevap: D | Orta | 90 sn

Soru kökü: Bir öğretmen ünitenin temel öğrenme çıktılarını erken ve yeterli düzeyde tamamlayan öğrencilere, yerel enerji tüketim verilerinden hareketle farklı senaryolar kurma, varsayımlarını belirtme ve en etkili tasarruf politikasını modelleme görevi vermiştir.

Bu uygulama aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Destekleme
- B) Tekrar öğretimi
- C) Ön değerlendirme
- D) Zenginleştirme
- E) Standartlaştırma

Doğru cevap ve gerekçe: Temel çıktıları karşılayan öğrencilere daha derin, karmaşık ve açık uçlu bir görev sunulmuştur. Bu, zenginleştirmedir.

Seçenek analizi

A: Destekleme, temel öğrenmeye erişmekte zorlanan öğrencilere yardım sağlar.

B: Aynı içeriğin yeniden ve aynı düzeyde sunulması söz konusu değildir.

C: Ünite öncesi hazırlanmışlık belirleme değil, temel çıktılar tamamlandıktan sonra ileri görev verme vardır.

D: Temel çıktıları karşılayan öğrencilere daha derin, karmaşık ve açık uçlu bir görev sunulmuştur. Bu, zenginleştirmedir.

E: Bütün öğrencilere aynı görev ve aynı süreç zorunlu tutulmamıştır.

Kritik tuzak: Görevin ek olması tek başına zenginleştirme sayılmaz; derinlik, karmaşıklık, modelleme ve açık uçluluk ayırt edici özelliklerdir.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2026 MEB-EKYS kitapçığındaki Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları, alan becerileri ve öğrenme kanıtlarına dayalı soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü, senaryo, veri ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Farklılaştırmada zenginleştirme uygulamaları.

SORU 19

Farklılaştırma: ürün ve öğrenme profili

Cevap: D | Zor | 115 sn

Soru kökü: Aynı öğrenme çıktısı için öğrencilerden kanıta dayalı bir savunma hazırlamaları istenmiştir. Öğrenciler, ortak başarı ölçütleri korunmak koşuluyla savunmalarını yazılı rapor, sesli yayın veya görsel sunum biçimlerinden biriyle gerçekleştirebilmiştir. Seçim yapılırken öğrencilerin ifade tercihleri ve erişim gereksinimleri dikkate alınmıştır.

Bu düzenleme en doğru biçimde nasıl açıklanır?

- A) Öğrenme çıktısının her öğrenci için değiştirilmesi
 B) İçeriğin azaltılarak yalnız kolay konuların verilmesi
 C) Başarı ölçütlerinin öğrenciye göre keyfi biçimde değiştirilmesi
 D) Öğrenme profiline göre ürünün farklılaştırılması
 E) Yalnız hazırlanışına göre hızlandırma yapılması

Doğru cevap ve gerekçe: Öğrenme çıktısı ve başarı ölçütleri korunmuş, öğrencilerin kendilerini gösterme biçimi farklı ürün seçenekleriyle uyarlanmıştır. Bu, öğrenme profiline göre ürün farklılaştırmasıdır.

Seçenek analizi

A: Bütün öğrenciler aynı kanıta dayalı savunma çıktısını hedeflemektedir.

B: İçerik ve bilişsel talep azaltılmamıştır.

C: Ortak başarı ölçütleri korunmuştur.

D: Öğrenme çıktısı ve başarı ölçütleri korunmuş, öğrencilerin kendilerini gösterme biçimi farklı ürün seçenekleriyle uyarlanmıştır. Bu, öğrenme profiline göre ürün farklılaştırmasıdır.

E: Uyarılama hız değil ifade tercihi ve erişim gereksinimine yöneliktir.

Kritik tuzak: Farklı ürün seçenekleri bazen ölçütlerin de farklı olduğu izlenimi yaratır; burada ölçüt ve çıktı sabit, temsil biçimi değişkendir.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2026 MEB-EKYS kitapçığındaki Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları, alan becerileri ve öğrenme kanıtlarına dayalı soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü, senaryo, veri ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Farklılaştırmada ürün boyutu, öğrenme profili ve erişilebilirlik.

SORU 20

Okul temelli planlama ve program bütünlüğü

Cevap: A | Orta | 82 sn

Soru kökü: Bir kıyı okulunda öğretmenler okul temelli planlama saatlerinin bir bölümünü deniz kirliliği üzerine disiplinler arası saha çalışmasına ayırmıştır. Etkinlikte öğretim programındaki öğrenme çıktıları korunmuş; yerel kurumlarla iş birliği yapılmış; süreç sonunda öğrenci ürünleri ortak ölçütlerle değerlendirilmiştir.

Bu uygulamayla ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Yerel gereksinime göre içerik ve etkinlik bağlamı zenginleştirilirken programın öğrenme çıktıları korunmuştur.
 B) Okul, merkezi programdaki öğrenme çıktıları tamamen kaldırmıştır.
 C) Etkinlik yalnız ders dışı olduğu için ölçme yapılamaz.
 D) Yerel kurumlarla iş birliği program bütünlüğünü bozar.
 E) Okul temelli planlama yalnız takvimde boş kalan saatleri doldurur.

Doğru cevap ve gerekçe: Okul temelli planlama, okulun ve çevrenin koşullarına göre anlamlı etkinlikler tasarlamaya imkân verir; ancak ortak programın öğrenme çıktıları ve bütünlüğü korunur.

Seçenek analizi

A: Okul temelli planlama, okulun ve çevrenin koşullarına göre anlamlı etkinlikler tasarlamaya imkân verir; ancak ortak programın öğrenme çıktıları ve bütünlüğü korunur.

B: Senaryoda öğrenme çıktılarının korunduğu açıkça belirtilmiştir.

C: Öğrenci ürünleri ortak ölçütlerle değerlendirilmiştir; okul temelli çalışma öğrenme sürecinin parçası olabilir.

D: İş birliği, hedeflerle uyumlu olduğunda öğrenmeyi gerçek yaşamla ilişkilendirir.

E: Bu planlama bilinci ihtiyacı analizi ve öğrenme hedefleriyle yürütülür.

Kritik tuzak: Yerel içerik seçilmesi okulun programdan bağımsızlaştığı anlamına gelmez; ortak öğrenme çıktılarının korunması temel sınırdır.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2026 MEB-EKYS kitapçığındaki Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları, alan becerileri ve öğrenme kanıtlarına dayalı soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü, senaryo, veri ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Okul temelli planlama, yerel bağlam ve program bütünlüğü.

SORU 21

Öğrenme kanıtı: kontrol listesi

Cevap: C | Kolay | 60 sn

Soru kökü: Bir öğretmen laboratuvar çalışmasında öğrencilerin "koruyucu gözlük takma", "ölçüm aracını sıfırlama", "veriyi anında kaydetme" ve "atıkları uygun kutuya bırakma" davranışlarının gerçekleşip gerçekleşmediğini süreç içinde işaretlemek istemektedir.

Bu amaç için en uygun ölçme aracı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Analitik dereceli puanlama anahtarı
 B) Yapılandırılmış grid
 C) Kontrol listesi
 D) Kelime ilişkilendirme testi
 E) Tanılayıcı dallanmış ağaç

Doğru cevap ve gerekçe: Belirli davranışların var-yok veya yapıldı-yapılmadı biçiminde kaydedilmesi için kontrol listesi uygundur.

Seçenek analizi

A: Rubrik, performansın niteliğini düzeyler ve ölçütlerle puanlar; burada davranışın gerçekleşip gerçekleşmediği izlenmektedir.

B: Grid, bilgi ve ifadeleri kutular üzerinden sınıflandırma-iliskilendirme amacı taşır.

C: Belirli davranışların var-yok veya yapıldı-yapılmadı biçiminde kaydedilmesi için kontrol listesi uygundur.

D: Kavramlar arasındaki zihinsel bağlantıları ortaya çıkarmaya yöneliktir.

E: Birbirine bağlantılı doğru-yanlış karar yolları üzerinden kavram yanlılığını belirler.

Kritik tuzak: Çok sayıda ölçüt bulunması rubriği düşündürülebilir; nitelik düzeyi değil yalnız davranışın gerçekleşmesi kaydedileceği için kontrol listesi seçilir.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2026 MEB-EKYS kitapçığındaki Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları, alan becerileri ve öğrenme kanıtlarına dayalı soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü, senaryo, veri ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Öğrenme kanıtlarında gözlem araçları ve kontrol listesi.

SORU 22

Çoklu öğrenme kanıtı ve üçgenleme

Cevap: A | Orta | 90 sn

Soru kökü: Bir öğretmen öğrencilerin tartışma becerisini değerlendirirken canlı tartışmadaki gözlem notlarını, öğrencinin hazırladığı kanıt dosyasını ve öğrencinin süreç sonu öz değerlendirmesini birlikte incelemiştir.

Bu yaklaşımın temel üstünlüğü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Aynı öğrenme çıktısına ilişkin farklı kaynaklardan kanıt toplayarak daha bütüncül bir yargıya ulaşması
 B) Bütün öğrencilerin mutlaka aynı hatayı yapmasını sağlaması
 C) Öğrencinin öz değerlendirmesini tek başına nihai puan kabul etmesi

D) Değerlendirmeyi yalnız öğretmen gözlemine indirgemesi

E) Başarı ölçütlerini gereksiz hâle getirmesi

Doğru cevap ve gerekçe: Gözlem, ürün ve öz değerlendirme aynı becerinin farklı görünümünü sunar. Kanıtların birlikte kullanılması tek bir ölçme aracının sınırlılığını azaltır ve bütüncül değerlendirme sağlar.

Seçenek analizi

A: Gözlem, ürün ve öz değerlendirme aynı becerinin farklı görünümünü sunar. Kanıtların birlikte kullanılması tek bir ölçme aracının sınırlılığını azaltır ve bütüncül değerlendirme sağlar.

B: Çoklu kanıtın amacı hata üretmek değil, performansı farklı açılardan görmek ve doğrulamaktır.

C: Öz değerlendirme diğer kanıtlarla birlikte kullanılmaktadır.

D: Ürün ve öğrenci yansıtması da değerlendirmeye katılmıştır.

E: Farklı kanıtların karşılaştırılabilmesi için açık ölçütlere yine ihtiyaç vardır.

Kritik tuzak: Çok sayıda veri toplamak otomatik olarak iyi değerlendirme değildir; verilerin aynı öğrenme çıktısına ve açık ölçütlere bağlanması gerekir.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2026 MEB-EKYS kitapçığındaki Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları, alan becerileri ve öğrenme kanıtlarına dayalı soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü, senaryo, veri ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Öğrenme kanıtlarının çeşitlendirilmesi ve bütüncül değerlendirme.

SORU 23

Analitik dereceli puanlama anahtarı

Cevap: A | Orta | 94 sn

Soru kökü: Bir okul, öğrencilerin proje sunumlarını "kanıt kullanımı", "gerekçelendirme", "görsel düzen" ve "süre yönetimi" ölçütlerinin her biri için dört ayrı performans düzeyiyle değerlendirmek istemektedir. Ayrıca öğrencinin hangi ölçütte gelişmeye ihtiyaç duyduğunu ayrı ayrı görmek istemektedir.

Bu amaç için en uygun araç aşağıdakilerden hangisidir?

A) Analitik dereceli puanlama anahtarı

B) Bütüncül dereceli puanlama anahtarı

C) Kontrol listesi

D) Anekdot kaydı

E) Kelime ilişkilendirme testi

Doğru cevap ve gerekçe: Birden çok ölçütün her biri ayrı performans düzeyleriyle puanlanacak ve ölçüt bazında dönüt verilecekse analitik rubrik uygundur.

Seçenek analizi

A: Birden çok ölçütün her biri ayrı performans düzeyleriyle puanlanacak ve ölçüt bazında dönüt verilecekse analitik rubrik uygundur.

B: Bütüncül rubrik performansa tek genel puan verir; ölçüt bazında ayrıntılı güçlü-zayıf yön göstermez.

C: Kontrol listesi davranışın varlığını kaydeder, nitelik düzeylerini ayrıntılandırmaz.

D: Anekdot kaydı doğal ortamda gözlenen anlamlı olayın betimsel kayıdır; standart düzeylerle puanlama yapmaz.

E: Sunum performansı değil, kavramlar arasındaki zihinsel çağrışımları yoklar.

Kritik tuzak: Dört performans düzeyi bulunması tek başına yeterli değildir; her ölçütün ayrı puanlanması analitik rubriğin belirleyici özelliğidir.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2026 MEB-EKYS kitapçığındaki Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları, alan becerileri ve öğrenme kanıtlarına dayalı soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü, senaryo, veri ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Öğrenme kanıtları, analitik rubrik ve ölçüt temelli geri bildirim.

SORU 24

Biçimlendirici geri bildirim ve ileri adım

Cevap: C | Zor | 110 sn

Soru kökü: Bir öğretmen öğrencinin taslak raporuna şu notu yazmıştır:

"İddian açık ve iki güvenilir kaynak kullanmışsın. Ancak ikinci paragraftaki veri iddianla doğrudan ilişkilendirilmiyor. Verinin neyi gösterdiğini bir cümleyle açıklayıp ardından iddianla bağlantısını kurarsan gerekçen güçlenecek."

Bu geri bildirimin biçimlendirici niteliğini en iyi açıklayan özellik aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yalnızca öğrencinin kişiliği hakkında genel yargı vermesi

B) Notu açıklamadan yalnız puan bildirmesi

C) Mevcut performansı ölçütlerle ilişkilendirip geliştirilecek noktayı ve uygulanabilir sonraki adımı göstermesi

D) Bütün hataları öğretmen tarafından düzeltilmiş biçimde sunması

E) Öğrenciyi diğer öğrencilerle sıralaması

Doğru cevap ve gerekçe: Geri bildirim güçlü yönü tanımlamakta, ölçüte göre eksikliği belirtmekte ve öğrencinin hemen uygulayabileceği bir sonraki adım önermektedir. Bu, ileriye dönük biçimlendirici geri bildirimdir.

Seçenek analizi

A: Yorum kişiliğe değil, rapordaki kanıt-gerekçe ilişkisine yöneliktir.

B: Puan verilmemiş; performans ve geliştirme yolu açıklanmıştır.

C: Geri bildirim güçlü yönü tanımlamakta, ölçüte göre eksikliği belirtmekte ve öğrencinin hemen uygulayabileceği bir sonraki adım önermektedir. Bu, ileriye dönük biçimlendirici geri bildirimdir.

D: Öğrencinin düzenlemeyi kendisinin yapacağı açık bir yönlendirme vardır.

E: Karşılaştırma akranlarla değil, başarı ölçütü ve öğrencinin kendi taslağıyla yapılmıştır.

Kritik tuzak: Övgü cümlesi geri bildirimi biçimlendirici yapmaz; belirleyici olan ölçüt, eksik nokta ve uygulanabilir ileri adımın birlikte verilmesidir.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2026 MEB-EKYS kitapçığındaki Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları, alan becerileri ve öğrenme kanıtlarına dayalı soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü, senaryo, veri ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Biçimlendirici değerlendirme, geliştirici ve ileriye dönük geri bildirim.

Genel Kültür

25-40. Sorular

SORU 25

Türkçe: paragrafta ana düşünce

Cevap: D | Kolay | 65 sn

Soru kökü: Dijital ortamlar bize daha çok metne daha kısa sürede ulaşma imkânı veriyor. Ne var ki okuma deneyiminin değeri, ekranda kaç sayfa kaydirdığımızla değil; metinler arasında bağ kurabilmemiz, yazarın dayanaklarını sorgulayabilmemiz ve okuduklarımızı yeni durumlara aktarabilmemizle ölçülür. Bu yüzden hızlı erişim, ancak derin düşünmeyle birleştiğinde gerçek bir öğrenmeye dönüşür.

Bu parçanın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Basılı metinler dijital metinlerden her koşulda daha güvenilirdir.
 B) Hızlı okuyanlar bütün metinleri daha doğru anlar.
 C) Dijital ortamlar insanların düşünme becerilerini bütünüyle ortadan kaldırır.
 D) Dijital ortamda okumanın öğrenmeye dönüşmesi, erişim hızından çok anlamlandırma ve sorgulama niteliğine bağlıdır.
 E) Öğrenmek için olabildiğince çok metin okumak yeterlidir.

Doğru cevap ve gerekçe: Parça, dijital erişimin tek başına yeterli olmadığını; bağ kurma, sorgulama ve aktarma gibi derin işlemlerle birleştiğinde öğrenme oluşturduğunu savunmaktadır.

Seçenek analizi

- A: Parçada basılı-dijital güvenilirlik karşılaştırması yapılmamaktadır.
 B: Hızın tek başına anlamayı garanti etmediği vurgulanmaktadır.
 C: Metin dijital ortamı reddetmez; derin düşünmeyle birlikte yararlı olabileceğini söyler.
 D: Parça, dijital erişimin tek başına yeterli olmadığını; bağ kurma, sorgulama ve aktarma gibi derin işlemlerle birleştiğinde öğrenme oluşturduğunu savunmaktadır.
 E: Nicelik değil, metinle kurulan zihinsel ilişkinin niteliği öne çıkarılmıştır.

Kritik tuzak: Parçanın dijital ortamı eleştirdiği düşünülebilir; ancak yazar dijitali reddetmiyor, hızlı erişimi derin düşünmeyle tamamlamayı öneriyor.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2025 MEB-EKYS kitapçıklarındaki Türkçe, akıl yürütme, coğrafya, kültür, sanat ve bilim tarihi soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü, veri ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: 2019-2025 kitapçıklarındaki paragrafta ana düşünce soru biçimi.

SORU 26

Türkçe: cümlelerin anlamlı sıralanışı

Cevap: E | Orta | 90 sn

Soru kökü: I. Burada kullanılan gelişmiş gözlem araçları, dönemin astronomi çalışmalarına önemli katkılar sağlamıştır.

II. Takiyüddin, 1577 yılında İstanbul'da bir rasathane kurulmasına öncülük etmiştir.

III. Ne var ki kurumun ömrü çeşitli siyasi ve toplumsal nedenlerle kısa sürmüştür.

IV. Rasathane, gök cisimlerinin düzenli biçimde izlenebileceği kapsamlı bir bilim merkezi olarak tasarlanmıştır.

V. Bu araçlar arasında hassas ölçüm yapmaya yarayan yeni düzenekler de bulunmaktaydı.

Numaralanmış cümlelerle anlamlı bir paragraf oluşturulduğunda doğru sıralama aşağıdakilerden hangisi olur?

- A) I - II - IV - III - V
 B) II - I - V - IV - III
 C) IV - II - I - V - III
 D) II - IV - V - I - III
 E) II - IV - I - V - III

Doğru cevap ve gerekçe: Paragraf, rasathanenin kuruluşunu bildiren II ile başlar. IV, bu kurumun niteliğini açıklar. I'deki "Burada" rasathaneye; V'deki "Bu araçlar" ise I'deki gözlem araçlarına gönderme yapar. III, karşıtlık bildiren sonuç cümlesidir.

Seçenek analizi

- A: "Burada" sözcüğünün gönderme yapacağı kurum henüz tanıtılmadan paragraf başlayamaz; V de III'ten sonra kopuk kalır.
 B: I'deki "Burada" kullanılabılır olsa da IV'te rasathanenin genel niteliği, araç ayrıntısından önce gelmelidir.
 C: Rasathanenin hangi kurum olduğu ve kimin kurduğu açıklanmadan niteliğiyle başlamak bağlamı zayıflatır.
 D: V'deki "Bu araçlar" ifadesinin öncesinde araçlardan söz edilmediği için gönderim bozulur.
 E: Paragraf, rasathanenin kuruluşunu bildiren II ile başlar. IV, bu kurumun niteliğini açıklar. I'deki "Burada" rasathaneye; V'deki "Bu araçlar" ise I'deki gözlem araçlarına gönderme yapar. III, karşıtlık bildiren sonuç cümlesidir.

Kritik tuzak: Bağlaçlar kadar gönderim sözcükleri de önemlidir: "Burada" rasathaneye, "Bu araçlar" gözlem araçlarına bağlanmalıdır.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2025 MEB-EKYS kitapçıklarındaki Türkçe, akıl yürütme, coğrafya, kültür, sanat ve bilim tarihi soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü, veri ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: 2020-2025 kitapçıklarındaki cümle sıralama ve gönderim ilişkisi soruları.

SORU 27

Türkçe: paragraftan çıkarılabilecek yargı

Cevap: C | Orta | 94 sn

Soru kökü: Günümüzde birçok kütüphane yalnızca kitap ödünç verilen sessiz mekânlar olmaktan çıkmıştır. Bazıları çocuklar için bilim atölyeleri, yetişkinler için dijital beceri kursları ve yerel tarih arşivleri hazırlamakta; farklı yaş gruplarını ortak üretim etkinliklerinde bir araya getirmektedir. Böylece kütüphane, bilgiye erişimin yanı sıra toplumsal öğrenmenin ve kültürel belleğin de merkezi hâline gelmektedir.

Bu parçadan aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Kütüphaneler artık kitap ödünç verme hizmetini tamamen bırakmıştır.
 B) Dijital beceri kursları yalnız çocuklar için düzenlenmektedir.
 C) Kütüphanelerin işlevi, bilgi sunmanın ötesinde toplumsal katılım ve kültürel belleği destekleyecek biçimde genişlemektedir.
 D) Yerel tarih arşivleri yalnız akademisyenlerin kullanımına açıktır.
 E) Sessiz çalışma alanları bütün kütüphanelerde kaldırılmıştır.

Doğru cevap ve gerekçe: Parçada kütüphanelerin atölye, kurs, arşiv ve ortak üretim etkinlikleriyle toplumsal öğrenme ve kültürel bellek merkezi hâline geldiği belirtilmektedir.

Seçenek analizi

- A: Parça işlevin genişlediğini söyler; kitap hizmetinin sona erdiğini belirtmez.
 B: Metinde bu kursların yetişkinlere yönelik olduğu ifade edilir.
 C: Parçada kütüphanelerin atölye, kurs, arşiv ve ortak üretim etkinlikleriyle toplumsal öğrenme ve kültürel bellek merkezi hâline geldiği belirtilmektedir.
 D: Kullanıcı grubunu sınırlayan böyle bir bilgi yoktur.
 E: Bazı kütüphanelerin yeni işlevleri anlatılır; tüm mekânlara ilişkin böyle bir genelleme yapılamaz.
Kritik tuzak: "Yalnızca kitap ödünç verilen yer olmaktan çıkma" ifadesi, kitap ödünç verme işlevinin bütünüyle sona erdiği anlamına gelmez.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2025 MEB-EKYS kitapçıklarındaki Türkçe, akıl yürütme, coğrafya, kültür, sanat ve bilim tarihi soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü, veri ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Paragrafta çıkarım ve kapsam sınırı.

SORU 28

Mantıksal akıl yürütme: günlere yerleştirme

Cevap: D | Zor | 115 sn

Soru kökü: Bir okulda Veri Okuryazarlığı, Etik, İletişim ve Proje Yönetimi seminerleri pazartesi den perşembeye kadar, her gün bir seminer olacak biçimde düzenlenecektir.

- Veri Okuryazarlığı semineri, İletişim seminerinden önce yapılacaktır.
- Etik semineri pazartesi günü yapılmayacaktır.
- Proje Yönetimi semineri, Etik seminerinin hemen ertesi günü yapılacaktır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi kesinlikle doğrudur?

- A) Etik semineri salı günü yapılır.
- B) İletişim semineri perşembe günü yapılır.
- C) Proje Yönetimi semineri çarşamba günü yapılır.
- D) Veri Okuryazarlığı semineri pazartesi günü yapılır.
- E) İletişim semineri Etik seminerinden sonra yapılır.

Doğru cevap ve gerekçe: Etik-Proje Yönetimi ikilisi salı-çarşamba veya çarşamba-perşembe günlerinde bulunabilir. Her iki durumda da Veri Okuryazarlığı seminerinin İletişimden önce olabilmesi için Veri Okuryazarlığı pazartesiye yerleşmek zorundadır.

Seçenek analizi

- A: Geçerli bir düzende Etik çarşamba, Proje Yönetimi perşembe olabilir.
- B: Geçerli diğer düzende İletişim salı günü yapılabilir.
- C: Etik çarşamba ise Proje Yönetimi perşembe olur.
- D: Etik-Proje Yönetimi ikilisi salı-çarşamba veya çarşamba-perşembe günlerinde bulunabilir. Her iki durumda da Veri Okuryazarlığı seminerinin İletişimden önce olabilmesi için Veri Okuryazarlığı pazartesiye yerleşmek zorundadır.
- E: Veri-İletişim-Etik-Proje sıralamasında İletişim Etikten önce olabilir.

Kritik tuzak: Etik-Proje ikilisinin tek olası yeri olduğu varsayılmalıdır; iki olasılığın ortak sonucu aranmalıdır.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2025 MEB-EKYS kitapçıklarındaki Türkçe, akıl yürütme, coğrafya, kültür, sanat ve bilim tarihi soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü, veri ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: 2019-2025 kitapçıklarındaki sözel mantık ve sıralama yaklaşımı.

SORU 29

Sayısal akıl yürütme: ardışık indirim

Cevap: B | Orta | 86 sn

Soru kökü: Bir kitap fuarında etiket fiyatları 150 TL, 120 TL ve 90 TL olan üç kitap satın alınmıştır. Bütün kitaplara önce yüzde 20 indirim uygulanmakta, indirimli toplam 250 TL'yi aşarsa kasada ayrıca 30 TL düşülmektedir.

Buna göre üç kitap için kaç TL ödenir?

- A) 288 TL
- B) 258 TL
- C) 252 TL
- D) 270 TL
- E) 330 TL

Doğru cevap ve gerekçe: Etiket toplamı 360 TL'dir. Yüzde 20 indirim sonrası $360 \times 0,80 = 288$ TL olur. Bu tutar 250 TL'yi aştığı için 30 TL daha düşülür: $288 - 30 = 258$ TL.

Seçenek analizi

- A: Bu, yalnız yüzde 20 indirimin uygulandığı tutardır; ek 30 TL indirim unutulmuştur.
- B: Etiket toplamı 360 TL'dir. Yüzde 20 indirim sonrası $360 \times 0,80 = 288$ TL olur. Bu tutar 250 TL'yi aştığı için 30 TL daha düşülür: $288 - 30 = 258$ TL.
- C: Etiket toplamından önce 30 TL düşüp sonra yüzde 20 uygulamak işlem sırasını değiştirir.
- D: Yüzde 20 indirim tutarı 72 TL'dir; toplamdan yalnız 90 TL düşmek doğru değildir.
- E: Bu tutar yalnız 30 TL indirim uygulanırsa elde edilir; yüzde 20 indirim de vardır.

Kritik tuzak: İndirimler aynı anda değil ardışık uygulanır; ek indirim, yüzde 20 indirimden sonraki toplamın 250 TL'yi aşmasına bağlıdır.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2025 MEB-EKYS kitapçıklarındaki Türkçe, akıl yürütme, coğrafya, kültür, sanat ve bilim tarihi soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü, veri ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Sayısal akıl yürütme ve işlem sırası.

SORU 30

Tablo yorumlama: yüzde artış

Cevap: E | Kolay | 60 sn

Soru kökü: Aşağıdaki tabloda dört müzenin iki yıldaki ziyaretçi sayıları verilmiştir.

Müze	2024	2025
Anadolu	40.000	50.000
Etnografya	30.000	39.000
Arkeoloji	20.000	25.000
Kent	50.000	60.000

Ziyaretçi sayısındaki yüzde artışın en yüksek olduğu müze hangisidir?

- A) Anadolu Müzesi
- B) Arkeoloji Müzesi
- C) Kent Müzesi
- D) Anadolu ve Kent müzeleri
- E) Etnografya Müzesi

Doğru cevap ve gerekçe: Anadolu yüzde 25, Etnografya yüzde 30, Arkeoloji yüzde 25, Kent yüzde 20 artmıştır. En yüksek oran Etnografya Müzesindedir.

Seçenek analizi

- A: 10.000 artış, 40.000 üzerinden yüzde 25'tir.
- B: 5.000 artış, 20.000 üzerinden yüzde 25'tir.
- C: 10.000 artış, 50.000 üzerinden yüzde 20'dir.
- D: Mutlak artışları eşit olsa da yüzde artışları eşit değildir ve ikisi de en yüksek değildir.

E: Anadolu yüzde 25, Etnografya yüzde 30, Arkeoloji yüzde 25, Kent yüzde 20 artmıştır. En yüksek oran Etnografya Müzesindedir.

Kritik tuzak: Mutlak artışla yüzde artış karıştırılmamalıdır; başlangıç değeri farklı olduğunda aynı sayısal artış farklı oranlara karşılık gelir.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2025 MEB-EKYS kitapçıklarındaki Türkçe, akıl yürütme, coğrafya, kültür, sanat ve bilim tarihi soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü, veri ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Tablo-grafik yorumlama ve görelî değişim.

SORU 31

Türkiye coğrafyası: rüzgâr enerjisi

Cevap: C | Orta | 94 sn

Soru kökü: Çanakkale Boğazı çevresi ile Balıkesir'in batı kesimlerinde rüzgâr enerji santrallerinin yaygınlaşmasında aşağıdakilerden hangisi daha etkilidir?

- A) Karstik arazilerin geniş yer kaplaması
- B) Yıllık sıcaklık farkının çok yüksek olması
- C) Rüzgâr hızının ve yıl içindeki sürekliliğinin yüksek olması
- D) Akarsu rejimlerinin düzenli olması
- E) Linyit rezervlerinin zengin olması

Doğru cevap ve gerekçe: Rüzgâr enerjisi yatırımlarında temel coğrafi koşul, yeterli hızda ve düzenli rüzgârın uzun süre etkili olmasıdır. Boğazlar ve kıyı kuşağı bu bakımdan elverişlidir.

Seçenek analizi

A: Karstik yapı rüzgâr enerjisi potansiyelini belirleyen temel etken değildir.

B: Sıcaklık farkı tek başına santral yer seçimini açıklamaz.

C: Rüzgâr enerjisi yatırımlarında temel coğrafi koşul, yeterli hızda ve düzenli rüzgârın uzun süre etkili olmasıdır. Boğazlar ve kıyı kuşağı bu bakımdan elverişlidir.

D: Bu durum hidroelektrik enerjiyle ilişkilidir.

E: Linyit termik enerji kaynağıdır; rüzgâr santrali için belirleyici değildir.

Kritik tuzak: Bölgenin kıyıda olması tek başına yeterli değildir; enerji üretimi için rüzgârın hızı, sürekliliği ve yön kararlılığı önemlidir.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2025 MEB-EKYS kitapçıklarındaki Türkçe, akıl yürütme, coğrafya, kültür, sanat ve bilim tarihi soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü, veri ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Türkiye enerji coğrafyası.

SORU 32

Türkiye coğrafyası: jeotermal kaynaklar

Cevap: B | Orta | 82 sn

Soru kökü: Afyonkarahisar, Denizli, Aydın ve Manisa'nın kaplıca turizmi ile jeotermal enerji yatırımlarında öne çıkmasında ortak olan temel coğrafi etken aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Buzul şekillerinin geniş alan kaplaması
- B) Aktif fay hatlarının ve tektonik kırıkların yaygın olması
- C) Karstik mağaraların sayısının fazla olması
- D) Yıllık yağışın Türkiye ortalamasının çok üzerinde olması
- E) Volkanik adaların kıyıya yakın olması

Doğru cevap ve gerekçe: Yer altına sızan suların tektonik kırıklar boyunca ısınıp yüzeye çıkması, bu illerde jeotermal kaynakların ve kaplıcaların yaygınlaşmasını sağlar.

Seçenek analizi

A: Bu illerde jeotermal kaynakların oluşumu buzul süreçleriyle açıklanmaz.

B: Yer altına sızan suların tektonik kırıklar boyunca ısınıp yüzeye çıkması, bu illerde jeotermal kaynakların ve kaplıcaların yaygınlaşmasını sağlar.

C: Karstlaşma yer altı suyu oluşturabilir ancak yüksek sıcaklıklı jeotermal çıkışların temel nedeni aktif tektonizmadır.

D: Jeotermal potansiyeli belirleyen ana etken yağış miktarı değil, ısı ve fay sistemidir.

E: Söz konusu illerin ortak özelliği volkanik ada yakınlığı değildir.

Kritik tuzak: Sıcak su kaynakları her zaman yüzey volkanizması gerektirmez; Batı Anadolu'da aktif faylar ve yüksek jeotermal gradyan belirleyicidir.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2025 MEB-EKYS kitapçıklarındaki Türkçe, akıl yürütme, coğrafya, kültür, sanat ve bilim tarihi soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü, veri ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Türkiye tektonizması, jeotermal enerji ve termal turizm.

SORU 33

Türkiye coğrafyası: akarsu havzaları

Cevap: D | Zor | 110 sn

Soru kökü: Aşağıdaki akarsu çiftlerinden hangisinin suları farklı denizlere ulaşır?

- A) Kızılırmak - Yeşilirmak
- B) Gediz - Büyük Menderes
- C) Seyhan - Ceyhan
- D) Fırat - Çoruh
- E) Aras - Kura

Doğru cevap ve gerekçe: Fırat, Dicle ile birleşerek Basra Körfezi'ne; Çoruh ise Gürcistan üzerinden Karadeniz'e ulaşır. Bu nedenle farklı deniz havzalarına aittirler.

Seçenek analizi

A: Her ikisi de Karadeniz'e dökülür.

B: Her ikisi de Ege Denizi'ne dökülür.

C: Her ikisi de Akdeniz'e dökülür.

D: Fırat, Dicle ile birleşerek Basra Körfezi'ne; Çoruh ise Gürcistan üzerinden Karadeniz'e ulaşır. Bu nedenle farklı deniz havzalarına aittirler.

E: Aras, Kura'ya katılır ve birlikte Hazar Denizi'ne ulaşır.

Kritik tuzak: Akarsuyun Türkiye sınırlarını terk etmesi ile ulaştığı deniz karıştırılmamalıdır; nihai drenaj havzası esas alınır.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2025 MEB-EKYS kitapçıklarındaki Türkçe, akıl yürütme, coğrafya, kültür, sanat ve bilim tarihi soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü, veri ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Türkiye ve çevresindeki akarsu havzaları.

SORU 34

Türk-İslam edebiyatı: Divan-ı Hikmet

Cevap: E | Orta | 90 sn

Soru kökü: Türk tasavvuf edebiyatının ilk önemli örneklerinden sayılan, sade bir dille yazılan hikmetlerde ahlak ve dinî öğütlere yer veren Divan-ı Hikmet aşağıdaki kişilerden hangisine aittir?

- A) Yusuf Has Hacı

- B) Edip Ahmet Yükneki
C) Kaşgarlı Mahmut
D) Yunus Emre
E) Ahmet Yesevi

Doğru cevap ve gerekçe: Divan-ı Hikmet, Türkistan'da yetişen mutasavvıf Ahmet Yesevi'nin hikmet adı verilen şiirlerini bir araya getiren eserdir.

Seçenek analizi

A: Yusuf Has Hacib, Kutadgu Bilig'in yazarıdır.

B: Edip Ahmet Yükneki, Atabetü'l-Hakayık'ın yazarıdır.

C: Kaşgarlı Mahmut, Dîvânü Lugâti't-Türk'ün yazarıdır.

D: Yunus Emre tasavvuf şiirinin büyük adıdır ancak Divan-ı Hikmet ona ait değildir.

E: Divan-ı Hikmet, Türkistan'da yetişen mutasavvıf Ahmet Yesevi'nin hikmet adı verilen şiirlerini bir araya getiren eserdir.

Kritik tuzak: Eserin tasavvufi içeriği Yunus Emre'yi düşündürülebilir; "hikmet" geleneği ve Türkistan bağlamı Ahmet Yesevi'yi işaret eder.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2025 MEB-EKYS kitapçıklarındaki Türkçe, akıl yürütme, coğrafya, kültür, sanat ve bilim tarihi soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü, veri ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Türk-İslam edebiyatı ve tasavvuf geleneği.

SORU 35

Osmanlı eğitim tarihi: Enderun

Cevap: A | Kolay | 70 sn

Soru kökü: Osmanlı Devleti'nde saray içinde kurulan; seçilen öğrencilerin yönetim, askerlik, sanat ve çeşitli hizmet alanlarında yetiştirildiği eğitim kurumu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Enderun Mektebi
B) Sıbyan mektebi
C) Darülhadis
D) Lonca
E) Darülfünun

Doğru cevap ve gerekçe: Enderun Mektebi, saray içinde devletin yönetici ve seçkin hizmet kadrolarını yetiştiren çok yönlü bir eğitim kurumuydu.

Seçenek analizi

A: Enderun Mektebi, saray içinde devletin yönetici ve seçkin hizmet kadrolarını yetiştiren çok yönlü bir eğitim kurumuydu.

B: Sıbyan mektepleri temel düzeyde eğitim veren mahalle okullarıydı.

C: Darülhadis, hadis öğretimine ağırlık veren yüksek dinî eğitim kurumuydu.

D: Lonca bir esnaf örgütlenmesidir; saray yönetici okulu değildir.

E: Darülfünun modern yükseköğretim kurumu olarak daha geç dönemde açılmıştır.

Kritik tuzak: Sarayda bulunması kurumun yalnız sanat okulu olduğu anlamına gelmez; Enderun'un temel işlevi devlet hizmeti için nitelikli kadro yetiştirmektir.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2025 MEB-EKYS kitapçıklarındaki Türkçe, akıl yürütme, coğrafya, kültür, sanat ve bilim tarihi soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü, veri ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Osmanlı eğitim kurumları.

SORU 36

Türk bilim tarihi: Takiyüddin

Cevap: A | Orta | 82 sn

Soru kökü: - 16. yüzyılda yaşamıştır.

- İstanbul Rasathanesinin kurulmasına öncülük etmiştir.

- Astronomi gözlemlerinde mekanik saatlerden ve kendi geliştirdiği araçlardan yararlanmıştır.

Bu bilgiler aşağıdaki bilim insanlarından hangisine aittir?

- A) Takiyüddin
B) Ali Kuşçu
C) El-Cezeri
D) Akşemseddin
E) Kâtip Çelebi

Doğru cevap ve gerekçe: İstanbul Rasathanesinin kurucusu olan Takiyüddin, astronomi, matematik ve mekanik saatler üzerine çalışmalar yapmıştır.

Seçenek analizi

A: İstanbul Rasathanesinin kurucusu olan Takiyüddin, astronomi, matematik ve mekanik saatler üzerine çalışmalar yapmıştır.

B: Ali Kuşçu 15. yüzyılda yaşamış ve İstanbul'da astronomi-matematik öğretimine katkı sunmuştur; rasathanenin kurucusu değildir.

C: El-Cezeri otomatik makineleriyle tanınır ve 12-13. yüzyıllarda yaşamıştır.

D: Akşemseddin tıp ve tasavvuf alanındaki çalışmalarıyla tanınır.

E: Kâtip Çelebi bibliyografya ve coğrafya eserleriyle tanınır; İstanbul Rasathanesini kurmamıştır.

Kritik tuzak: Mekanik araçlar El-Cezeri'yi çağrıştırebilir; 16. yüzyıl İstanbul Rasathanesi ve astronomik saat kullanımı Takiyüddin'e aittir.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2025 MEB-EKYS kitapçıklarındaki Türkçe, akıl yürütme, coğrafya, kültür, sanat ve bilim tarihi soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü, veri ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Türk-İslam bilim tarihi ve astronomi.

SORU 37

Geleneksel Türk sanatları: tezhip

Cevap: B | Orta | 86 sn

Soru kökü: El yazması kitapların özellikle başlık, sayfa kenarı ve zahriye bölümlerinin altın ve çeşitli renklerle bitkisel-geometrik motifler kullanılarak süslenmesi sanatına ne ad verilir?

- A) Ebru
B) Tezhip
C) Minyatür
D) Hat
E) Kündekâri

Doğru cevap ve gerekçe: Tezhip, el yazması eserleri altın ve boyalarla bezeme sanatıdır.

Seçenek analizi

A: Ebru, su yüzeyinde oluşturulan desenlerin kâğıda aktarılması sanatıdır.

B: Tezhip, el yazması eserleri altın ve boyalarla bezeme sanatıdır.

C: Minyatür, yazma eserlerde olay ve kişileri küçük boyutlu resimlerle anlatır.

D: Hat, güzel yazı sanatıdır.

E: Kündekâri, ahşap parçaların geçme tekniğiyle birleştirildiği süsleme sanatıdır.

Kritik tuzak: El yazması kitapla ilişkili olması hat veya minyatürü düşündürülebilir; altınla bezeme ve kenar süsleme tezhibin ayırt edici özelliğidir.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2025 MEB-EKYS kitapçıklarındaki Türkçe, akıl yürütme, coğrafya, kültür, sanat ve bilim tarihi soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü, veri ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Geleneksel Türk kitap sanatları.

SORU 38

Klasik Osmanlı mimarisi: Selimiye Camii

Cevap: E | Orta | 90 sn

Soru kökü: Mimar Sinan'ın "ustalık eserim" diye nitelendirdiği ve merkezî kubbe düzeniyle klasik Osmanlı mimarisinin doruk noktalarından kabul edilen yapı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şehzade Camii
- B) Süleymaniye Camii
- C) Sultanahmet Camii
- D) Yeşil Camii
- E) Selimiye Camii

Doğru cevap ve gerekçe: Edirne'deki Selimiye Camii, Mimar Sinan'ın ustalık eseri olarak kabul edilir.

Seçenek analizi

A: Şehzade Camii, Sinan'ın çıraklık eseri olarak anılır.

B: Süleymaniye Camii, Sinan'ın kalfalık eseri olarak anılır.

C: Sultanahmet Camii, Sedefkâr Mehmet Ağa tarafından yapılmıştır.

D: Bursa'daki Yeşil Camii erken Osmanlı mimarisine aittir ve Sinan'ın eseri değildir.

E: Edirne'deki Selimiye Camii, Mimar Sinan'ın ustalık eseri olarak kabul edilir.

Kritik tuzak: Süleymaniye daha büyük bir külliye olsa da "ustalık eseri" ifadesi Selimiye'ye aittir.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2025 MEB-EKYS kitapçıklarındaki Türkçe, akıl yürütme, coğrafya, kültür, sanat ve bilim tarihi soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü, veri ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Osmanlı mimarisi ve Mimar Sinan eserleri.

SORU 39

Anadolu uygarlıkları: Gordion

Cevap: A | Orta | 94 sn

Soru kökü: Ankara'nın Polatlı ilçesi yakınındaki Gordion, tümölüsleri ve Kral Midas anlatılarıyla aşağıdaki Anadolu uygarlıklarından hangisinin başkenti olarak tanınır?

- A) Frigler
- B) Hititler
- C) Urartular
- D) Lidyalılar
- E) İyonlar

Doğru cevap ve gerekçe: Gordion, Friglerin başkenti ve Kral Midas'la ilişkilendirilen en önemli arkeolojik merkezdir.

Seçenek analizi

A: Gordion, Friglerin başkenti ve Kral Midas'la ilişkilendirilen en önemli arkeolojik merkezdir.

B: Hititlerin başkenti Hattuşa'dır.

C: Urartuların merkezi Tuşpa'dır.

D: Lidyalıların başkenti Sardes'tir.

E: İyonlar bağımsız kıyı kentleri hâlinde örgütlenmiştir; Gordion onların merkezi değildir.

Kritik tuzak: Midas adı efsaneler nedeniyle farklı kültürlerle karıştırılabilir; Gordion-Frig eşleştirmesi belirleyicidir.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2025 MEB-EKYS kitapçıklarındaki Türkçe, akıl yürütme, coğrafya, kültür, sanat ve bilim tarihi soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü, veri ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Anadolu arkeolojisi ve Frig uygarlığı.

SORU 40

UNESCO Dünya Mirası: Xanthos-Letoon

Cevap: B | Zor | 115 sn

Soru kökü: UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde birlikte yer alan Xanthos ve Letoon ile ilgili aşağıdaki açıklamalardan hangisi doğrudur?

- A) Hititlerin başkenti ve ana kaya tapınağından oluşurlar.
- B) Likya uygarlığının siyasi ve dinî merkezleri olarak Güneybatı Anadolu'nun özgün kültürel mirasını yansıtır.
- C) Friglerin başkenti ile Kral Midas tümölüsünü kapsarlar.
- D) Kommagene Krallığı'nın anıtsal mezar ve heykellerini içerirler.
- E) Osmanlı döneminin ahşap direkli ulu camilerini bir araya getirirler.

Doğru cevap ve gerekçe: Xanthos Likya'nın önemli siyasi merkezlerinden, Letoon ise kutsal alanlarından biridir. Birlikte Likya uygarlığının yazıt, mimari ve inanç mirasını yansıtır.

Seçenek analizi

A: Bu tanım Hattuşa ve Yazılıkaya çevresiyle ilişkilidir.

B: Xanthos Likya'nın önemli siyasi merkezlerinden, Letoon ise kutsal alanlarından biridir. Birlikte Likya uygarlığının yazıt, mimari ve inanç mirasını yansıtır.

C: Bu tanım Gordion çevresini anlatır.

D: Bu tanım Nemrut Dağı'yla ilişkilidir.

E: Bu tanım Anadolu'nun Orta Çağ Dönemi Ahşap Hipostil Camileri miras alanına ilişkindir.

Kritik tuzak: İki ayrı yerleşimin birlikte listelenmesi başka seri miras alanlarını çağırıştırabilir; Xanthos-Letoon'un ortak paydası Likya uygarlığıdır.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2025 MEB-EKYS kitapçıklarındaki Türkçe, akıl yürütme, coğrafya, kültür, sanat ve bilim tarihi soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü, veri ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: UNESCO Dünya Mirası ve Likya kültürü.

Mevzuat

41-56. Sorular

SORU 41

1982 Anayasası: Devletin temel amaç ve görevleri

Cevap: A | Kolay | 70 sn

Soru kökü: 1982 Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi Devletin temel amaç ve görevleri arasında yer alır?

- A) Kişinin temel hak ve hürriyetlerini sınırlandıran siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya ve insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmak
 B) Yasama yetkisini gerekli gördüğünde özel kuruluşlara devretmek
 C) Yargı kararlarının uygulanmasını idarenin takdirine bırakmak
 D) Temel hakları hiçbir anayasal ölçüt olmaksızın sınırlamak
 E) Kamu hizmetine girişte görevin gerektirdiği nitelikler dışında ayırım yapmak

Doğru cevap ve gerekçe: Anayasa'nın 5. maddesi, Devlete kişinin temel hak ve hürriyetlerini sınırlandıran siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırma ve insanın maddi-manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlama görevi verir.

Seçenek analizi

A: Anayasa'nın 5. maddesi, Devlete kişinin temel hak ve hürriyetlerini sınırlandıran siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırma ve insanın maddi-manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlama görevi verir.

B: Yasama yetkisi Türk Milleti adına TBMM'nindir ve devredilemez.

C: Yasama ve yürütme organları ile idare mahkeme kararlarına uymak zorundadır.

D: Temel hakların sınırlandırılması Anayasa'daki şart ve güvencelere tabidir.

E: Kamu hizmetine alınmada görevin gerektirdiği niteliklerden başka ayırım gözetilemez.

Kritik tuzak: Anayasa'nın devletin görevlerini sayan hükmü, hakları yalnız korumayı değil bu hakların kullanılmasını engelleyen koşulları kaldırmayı da içerir.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki mevzuat sorularının kısa olay, hüküm ve kavram ayırt ettirme yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru özgündür; yayımdan önce yürürlükteki mevzuat metniyle son kontrol yapılmalıdır. Dayanak odağı: 1982 Anayasası madde 5.

SORU 42

1982 Anayasası: yürütme yetkisi ve görevi

Cevap: E | Orta | 90 sn

Soru kökü: 1982 Anayasası'na göre yürütme yetkisi ve göreviyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından yönetmeliklerle kullanılır.
 B) Bağımsız mahkemeler tarafından Türk Milleti adına kullanılır.
 C) Bakanlıklar tarafından Anayasadan bağımsız biçimde kullanılır.
 D) Mahallî idareler tarafından ülke çapında tek başına yerine getirilir.
 E) Cumhurbaşkanı tarafından Anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir.

Doğru cevap ve gerekçe: Anayasa'nın 8. maddesine göre yürütme yetkisi ve görevi Cumhurbaşkanı tarafından, Anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir.

Seçenek analizi

A: TBMM yasama organıdır; yürütme yetkisi Cumhurbaşkanına aittir.

B: Bağımsız ve tarafsız mahkemeler yargı yetkisini kullanır.

C: Bakanlıklar yürütme teşkilatındadır ancak yetki Anayasa ve kanunlara uygun kullanılmalıdır.

D: Mahallî idarelerin yetkileri yerel ve kanunla sınırlıdır; Anayasa'daki yürütme hükmü Cumhurbaşkanını gösterir.

E: Anayasa'nın 8. maddesine göre yürütme yetkisi ve görevi Cumhurbaşkanı tarafından, Anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir.

Kritik tuzak: Bakanlıklar yürütme içinde görev yapsa da Anayasa'nın 8. maddesindeki özne doğrudan Cumhurbaşkanıdır.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki mevzuat sorularının kısa olay, hüküm ve kavram ayırt ettirme yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru özgündür; yayımdan önce yürürlükteki mevzuat metniyle son kontrol yapılmalıdır. Dayanak odağı: 1982 Anayasası madde 8.

SORU 43

1982 Anayasası: mahkemelerin bağımsızlığı

Cevap: B | Orta | 94 sn

Soru kökü: Bir kamu kurumunun üst yöneticisi, kurum aleyhine açılmış ve görülmekte olan bir davada mahkemenin belirli yönde karar vermesi gerektiğini ifade eden bir yazıyı mahkemeye göndermiştir.

1982 Anayasası'na göre bu işlem öncelikle aşağıdaki anayasal güvencelerden hangisine aykırıdır?

- A) Yasama yetkisinin Türk Milleti adına TBMM tarafından kullanılmasına
 B) Hiçbir organ, makam, merci veya kişinin yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat verememesi ilkesine
 C) İdarenin kuruluş ve görevleriyle bir bütün olmasına
 D) Mahallî idarelerin karar organlarının seçimle oluşturulmasına
 E) Kamu hizmetine girme hakkına

Doğru cevap ve gerekçe: Anayasa'nın 138. maddesi uyarınca hâkimler görevlerinde bağımsızdır; hiçbir organ, makam, merci veya kişi yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez, genelge gönderemez, tavsiye ve telkinde bulunamaz.

Seçenek analizi

A: Senaryoda yasama yetkisinin kime ait olduğu değil, görülmekte olan davaya dışarıdan müdahale edilmesi söz konusudur.

B: Anayasa'nın 138. maddesi uyarınca hâkimler görevlerinde bağımsızdır; hiçbir organ, makam, merci veya kişi yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez, genelge gönderemez, tavsiye ve telkinde bulunamaz.

C: İdarenin bütünlüğü ilkesi, mahkemeye belirli yönde karar telkin edilmesini meşru kılmaz.

D: Senaryonun mahallî idarelerin seçimle oluşmasıyla ilgisi yoktur.

E: Olay kamu görevine alınma koşullarını değil, yargı bağımsızlığını ilgilendirir.

Kritik tuzak: Yazının yalnız "görüş" içerdiği düşünülse bile, görülmekte olan davaya ilişkin tavsiye ve telkin de anayasal yasak kapsamındadır.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki mevzuat sorularının kısa olay, hüküm ve kavram ayırt ettirme yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru özgündür; yayımdan önce yürürlükteki mevzuat metniyle son kontrol yapılmalıdır. Dayanak odağı: 1982 Anayasası madde 138: mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı.

SORU 44

1982 Anayasası: kamu görevlilerinin özlük işlerinin düzenlenmesi

Cevap: D | Zor | 120 sn

Soru kökü: Bir bakanlık, memurların nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri ile aylık ve ödeneklerine ilişkin temel kuralları yalnızca bir genelgeyle belirlemek istemektedir.

1982 Anayasası'nın 128. maddesi dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisi bu düzenleme girişimine ilişkin doğru değerlendirmedir?

- A) Bütün bu hususlar hiçbir hukuk kuralına ihtiyaç olmadan kurum yöneticisinin takdirine bırakılabilir.
 B) Yalnız göreve başlama tarihi kanunla, diğer bütün hususlar sözlü emirle düzenlenebilir.
 C) Aylık ve ödenekler dâhil bütün özlük işleri yalnız yargı kararıyla belirlenir.
 D) Bu hususlar kural olarak kanunla düzenlenmelidir; malî ve sosyal haklara ilişkin toplu sözleşme hükümleri saklıdır.
 E) Genelge, kanundan üstün olduğundan bütün personel hükümlerini değiştirebilir.

Doğru cevap ve gerekçe: Anayasa'nın 128. maddesi; memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ile diğer özlük işlerinin kanunla düzenleneceğini; malî ve sosyal haklara ilişkin toplu sözleşme hükümlerinin saklı olduğunu belirtir.

Seçenek analizi

- A:** Kamu personel rejiminin temel unsurları Anayasa gereği hukukla ve kural olarak kanunla düzenlenir.
B: Anayasal güvence yalnız göreve başlama tarihine değil, sayılan personel ve özlük konularının tamamına ilişkindir.
C: Mahkemeler uyumsuzlukları çözer; personel rejiminin genel kurallarını koyma görevi yargıya ait değildir.
D: Anayasa'nın 128. maddesi; memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ile diğer özlük işlerinin kanunla düzenleneceğini; malî ve sosyal haklara ilişkin toplu sözleşme hükümlerinin saklı olduğunu belirtir.
E: Genelge kanundan üstün değildir ve kanunla düzenlenmesi gereken temel hususların yerini alamaz.

Kritik tuzak: Soruda genelgenin kurum içi uygulanabilirliği değil, Anayasa'nın temel personel rejimi için aradığı düzenleme düzeyi sorulmaktadır.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki mevzuat sorularının kısa olay, hüküm ve kavram ayırt ettirme yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru özgündür; yayımdan önce yürürlükteki mevzuat metniyle son kontrol yapılmalıdır. Dayanak odağı: 1982 Anayasası madde 128: kamu hizmeti görevlileriyle ilgili hükümler.

SORU 45

657 sayılı Kanun: basına bilgi veya demeç verme

Cevap: C | Orta | 86 sn

Soru kökü: Bir devlet memuru, görev yaptığı kurumda yürütülen ve kamuoyuna açıklanmamış bir çalışma hakkında yetkili makamdan izin almadan bir televizyon kanalına ayrıntılı açıklama yapmıştır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre bu davranış öncelikle aşağıdaki düzenlemelerden hangisiyle ilgilidir?

- A) Toplu eylem ve hareketlerde bulunma yasağı
 B) Ticaret ve kazanç getirici faaliyette bulunma yasağı
 C) Basına bilgi veya demeç verme sınırlaması
 D) Grev yasağı
 E) Hediye alma ve menfaat sağlama yasağı

Doğru cevap ve gerekçe: 657 sayılı Kanun, devlet memurlarının kamu görevleri hakkında basına, haber ajanslarına veya radyo-televizyon kuruluşlarına yetkisiz biçimde bilgi ya da demeç vermesini sınırlar.

Seçenek analizi

- A:** Senaryoda toplu bir eylem değil, yetkisiz basın açıklaması vardır.
B: Kazanç amaçlı ticari faaliyet anlatılmamaktadır.
C: 657 sayılı Kanun, devlet memurlarının kamu görevleri hakkında basına, haber ajanslarına veya radyo-televizyon kuruluşlarına yetkisiz biçimde bilgi ya da demeç vermesini sınırlar.
D: Memur iş bırakma veya grev eylemine katılmamıştır.
E: Herhangi bir hediye veya menfaat ilişkisi verilmemiştir.

Kritik tuzak: Açıklamanın doğru veya yanlış olması belirleyici değildir; kamu görevi hakkında basına bilgi verme yetkisinin bulunup bulunmadığına bakılır.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki mevzuat sorularının kısa olay, hüküm ve kavram ayırt ettirme yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru özgündür; yayımdan önce yürürlükteki mevzuat metniyle son kontrol yapılmalıdır. Dayanak odağı: 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu madde 15.

SORU 46

657 sayılı Kanun: hizmet sınıfları

Cevap: B | Kolay | 65 sn

Soru kökü: 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre eğitim ve öğretim göreviyle görevlendirilen öğretmenler aşağıdaki hizmet sınıflarından hangisinde yer alır?

- A) Genel İdare Hizmetleri Sınıfı
 B) Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfı
 C) Teknik Hizmetler Sınıfı
 D) Sağlık Hizmetleri ve Yardımcı Sağlık Hizmetleri Sınıfı
 E) Yardımcı Hizmetler Sınıfı

Doğru cevap ve gerekçe: 657 sayılı Kanun'un hizmet sınıflarına ilişkin düzenlemesinde öğretmenler ve eğitim-öğretim göreviyle görevlendirilen personel Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfında sayılır.

Seçenek analizi

- A:** Genel İdare Hizmetleri Sınıfı yönetim, icra, büro ve benzeri hizmetleri kapsar; öğretmenlik için özel hizmet sınıfı vardır.
B: 657 sayılı Kanun'un hizmet sınıflarına ilişkin düzenlemesinde öğretmenler ve eğitim-öğretim göreviyle görevlendirilen personel Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfında sayılır.
C: Teknik mesleki formasyon gerektiren mühendislik ve benzeri görevler bu sınıftadır; öğretmenler burada yer almaz.
D: Sağlık meslek mensupları bu sınıfta yer alır; öğretmenlik görevi bu kapsamda değildir.
E: Kurumların yardımcı ve destek hizmetleri bu sınıfta düzenlenir; eğitim-öğretim görevi farklı bir hizmet sınıfıdır.

Kritik tuzak: Öğretmenlerin kamu kurumunda çalışması onları otomatik olarak Genel İdare Hizmetleri Sınıfına sokmaz; görev türüne özgü sınıf esas alınır.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki mevzuat sorularının kısa olay, hüküm ve kavram ayırt ettirme yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru özgündür; yayımdan önce yürürlükteki mevzuat metniyle son kontrol yapılmalıdır. Dayanak odağı: 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu madde 36: hizmet sınıfları.

SORU 47

657 sayılı Kanun: kişisel sorumluluk ve kamu malı

Cevap: C | Orta | 94 sn

Soru kökü: Bir memurun kusuru ve ihmali sonucu kendisine teslim edilen kamu aracında zarar oluşmuştur.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre bu zararın ilgili memur tarafından ödenmesinde esas alınan değer aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Aracın ilk satın alma bedeli
 B) Memurun aylığının tamamı

- C) Rayiç bedel
D) Sembolik bir bedel
E) Yalnız amortisman tutarı

Doğru cevap ve gerekçe: 657 sayılı Kanun'un 12. maddesine göre memurun kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizliği sonucu idare zarara uğramışsa zararın ilgili memur tarafından rayiç bedel üzerinden ödenmesi esastır.

Seçenek analizi

A: Kanun, zararın ilk satın alma bedeli üzerinden ödenmesini genel kural olarak belirlemez.

B: Zarar tutarı otomatik olarak memurun aylığına eşitlenmez.

C: 657 sayılı Kanun'un 12. maddesine göre memurun kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizliği sonucu idare zarara uğramışsa zararın ilgili memur tarafından rayiç bedel üzerinden ödenmesi esastır.

D: Zararın gerçek ekonomik karşılığını yansıtmayan sembolik bedel esas değildir.

E: Kanunun genel ölçütü amortisman değil rayiç bedeldir.

Kritik tuzak: Rayiç bedel, eşyanın ilk alım fiyatı veya memurun maaşı değildir; zararın güncel piyasa koşullarındaki değerini ifade eder.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki mevzuat sorularının kısa olay, hüküm ve kavram ayırt ettirme yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru özgündür; yayımdan önce yürürlükteki mevzuat metniyle son kontrol yapılmalıdır. Dayanak odağı: 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu madde 12.

SORU 48

657 sayılı Kanun: disiplin cezasının özlük dosyasından silinmesi

Cevap: B | Orta | 82 sn

Soru kökü: 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre uyarma ve kınama cezaları uygulandıktan sonra memur, en az kaç yıl geçince atamaya yetkili amire başvurarak bu cezaların özlük dosyasından silinmesini isteyebilir?

- A) 1 yıl
B) 5 yıl
C) 3 yıl
D) 10 yıl
E) 15 yıl

Doğru cevap ve gerekçe: Uyarma ve kınama cezalarının uygulanmasından 5 yıl sonra memur, atamaya yetkili amire başvurarak bu cezaların özlük dosyasından silinmesini isteyebilir.

Seçenek analizi

A: Kanunda bu cezalar için bir yıllık süre öngörülmemiştir.

B: Uyarma ve kınama cezalarının uygulanmasından 5 yıl sonra memur, atamaya yetkili amire başvurarak bu cezaların özlük dosyasından silinmesini isteyebilir.

C: Uyarma ve kınama bakımından asgari süre 3 değil 5 yıldır.

D: On yıllık süre, uyarma ve kınama cezaları dışında disiplin cezaları için başvuru süresidir.

E: Kanunda bu kapsamda 15 yıllık bir süre yoktur.

Kritik tuzak: Uyarma-kınama ile diğer disiplin cezalarının süreleri karıştırılmamalıdır: ilk grup 5, diğerleri 10 yıldır.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki mevzuat sorularının kısa olay, hüküm ve kavram ayırt ettirme yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru özgündür; yayımdan önce yürürlükteki mevzuat metniyle son kontrol yapılmalıdır. Dayanak odağı: 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu madde 133.

SORU 49

657 sayılı Kanun: devlet memurluğundan çıkarma cezası

Cevap: C | Orta | 86 sn

Soru kökü: 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre devlet memurluğundan çıkarma cezası aşağıdakilerden hangisinin kararıyla verilir?

- A) Her durumda doğrudan disiplin amiri
B) Okul aile birliği yönetim kurulu
C) Memurun bağlı bulunduğu kurumun yüksek disiplin kurulu
D) İl genel meclisi
E) Kamu Denetçiliği Kurumu

Doğru cevap ve gerekçe: Devlet memurluğundan çıkarma cezası, amirlerin bu yoldaki isteği üzerine memurun bağlı bulunduğu kurumun yüksek disiplin kurulu kararıyla verilir.

Seçenek analizi

A: Disiplin amiri bazı cezaları verebilir; memurluktan çıkarma yüksek disiplin kurulu kararını gerektirir.

B: Okul aile birliği disiplin cezası verme yetkisine sahip değildir.

C: Devlet memurluğundan çıkarma cezası, amirlerin bu yoldaki isteği üzerine memurun bağlı bulunduğu kurumun yüksek disiplin kurulu kararıyla verilir.

D: İl genel meclisi memurluktan çıkarma cezasının karar organı değildir.

E: Kamu Denetçiliği Kurumu tavsiye kararları verir; disiplin cezası uygulamaz.

Kritik tuzak: Atamaya yetkili amir veya disiplin amirinin süreci başlatması, nihai çıkarma kararını kendisinin verdiği anlamına gelmez.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki mevzuat sorularının kısa olay, hüküm ve kavram ayırt ettirme yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru özgündür; yayımdan önce yürürlükteki mevzuat metniyle son kontrol yapılmalıdır. Dayanak odağı: 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu madde 126.

SORU 50

1739 sayılı Kanun: planlılık ilkesi

Cevap: B | Zor | 120 sn

Soru kökü: Bir ilde yeni mesleki eğitim programları açılmadan önce bölgenin ekonomik gelişme hedefleri, sektörlerin iş gücü ihtiyacı, mezunların istihdam olanakları ve kurumların donanım kapasitesi birlikte incelenmiştir. Programlar bu inceleme sonucuna göre kademeli olarak açılmıştır.

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'na göre bu yaklaşım öncelikle hangi temel ilkeye dayanır?

- A) Karma eğitim
B) Planlılık
C) Her yerde eğitim
D) Yöneltilme
E) Sürekli

Doğru cevap ve gerekçe: Planlılık ilkesi, millî eğitimin ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınma hedefleriyle; eğitim-insan gücü-istihdam ilişkisi ve kurumların standart-kapasite koşulları dikkate alınarak düzenlenmesini öngörür.

Seçenek analizi

A: Karma eğitim, kız ve erkek öğrencilerin birlikte eğitim görmesiyle ilgilidir.

B: Planlılık ilkesi, millî eğitimin ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınma hedefleriyle; eğitim-insan gücü-istihdam ilişkisi ve kurumların standart-kapasite koşulları dikkate alınarak düzenlenmesini öngörür.

C: Her yerde eğitim, eğitimin yalnız okul ve kurumlarla sınırlı olmamasını ifade eder.

D: Yöneltilme bireyleri ilgi, istidat ve kabiliyetlerine göre programlara yönlendirmeyi kapsar; senaryo bölgesel planlamayı vurgular.

E: Süreklilik, bireylerin hayat boyunca eğitimden yararlanmasını ifade eder.

Kritik tuzak: Mesleki eğitim sözcüğü yöneltilmeyi düşündürülebilir; asıl belirleyici, ekonomik kalkınma ve istihdam verilerine göre sistem düzeyinde planlama yapılmasıdır.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki mevzuat sorularının kısa olay, hüküm ve kavram ayırt ettirme yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru özgündür; yayımdan önce yürürlükteki mevzuat metniyle son kontrol yapılmalıdır. Dayanak odağı: 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu madde 14.

SORU 51

1739 sayılı Kanun: laiklik ilkesi

Cevap: A | Kolay | 60 sn

Soru kökü: 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'na göre "Türk millî eğitiminde laiklik esastır." hükmü aşağıdaki temel ilkelerden hangisinin kapsamında yer alır?

- A) Laiklik
- B) Genellik ve eşitlik
- C) Bilimsellik
- D) Demokrasi eğitimi
- E) Fırsat ve imkân eşitliği

Doğru cevap ve gerekçe: Kanun, laikliği Türk millî eğitiminin temel ilkelerinden biri olarak açıkça düzenler.

Seçenek analizi

A: Kanun, laikliği Türk millî eğitiminin temel ilkelerinden biri olarak açıkça düzenler.

B: Bu ilke eğitim kurumlarının dil, ırk, cinsiyet ve benzeri ayrımlar gözetmeden herkese açık olmasıyla ilgilidir.

C: Bilimsellik, eğitim yöntemi ve içeriklerinin bilimsel ve teknolojik esaslara dayanmasını ifade eder.

D: Demokrasi eğitimi, demokratik bilincin ve sorumluluk duygusunun geliştirilmesine yöneliktir.

E: Bu ilke eğitim hizmetlerinden yararlanmada engelleri azaltıcı tedbirleri kapsar.

Kritik tuzak: Laiklik ile bilimsellik birbirini destekleyebilir ancak kanun bunları ayrı temel ilkeler olarak düzenler.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki mevzuat sorularının kısa olay, hüküm ve kavram ayırt ettirme yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru özgündür; yayımdan önce yürürlükteki mevzuat metniyle son kontrol yapılmalıdır. Dayanak odağı: 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu madde 12.

SORU 52

1739 sayılı Kanun: eğitim hakkı

Cevap: A | Orta | 82 sn

Soru kökü: 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'na göre aşağıdaki ifadelerden hangisi "eğitim hakkı" ilkesiyle uyumludur?

- A) İlköğretim görmek her Türk vatandaşının hakkıdır; sonraki eğitim kurumlarından vatandaşlar ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde yararlanır.
- B) Eğitim kurumları yalnız belirli bir toplumsal sınıfa açık tutulur.
- C) İlköğretimden yararlanma tamamen isteğe bağlıdır.
- D) Ortaöğretim sonrası eğitimde bireysel ilgi ve kabiliyet dikkate alınmaz.
- E) Eğitim hakkı yalnız kamu görevlilerinin çocuklarına tanınır.

Doğru cevap ve gerekçe: Kanunun eğitim hakkı ilkesi, ilköğretimin her Türk vatandaşının hakkı olduğunu ve sonraki eğitim kademelerinden ilgi, istidat ve kabiliyet ölçüsünde yararlanılacağını belirtir.

Seçenek analizi

A: Kanunun eğitim hakkı ilkesi, ilköğretimin her Türk vatandaşının hakkı olduğunu ve sonraki eğitim kademelerinden ilgi, istidat ve kabiliyet ölçüsünde yararlanılacağını belirtir.

B: Bu ifade genellik, eşitlik ve eğitim hakkıyla bağdaşmaz.

C: İlköğretim aynı zamanda zorunludur; isteğe bağlı kabul edilemez.

D: Kanun sonraki kademelerde ilgi, istidat ve kabiliyeti açıkça dikkate alır.

E: Hak bütün Türk vatandaşlarına ilişkindir; böyle bir ayrıcalık yoktur.

Kritik tuzak: Eğitim hakkı ilkesi, herkesin her programdan koşulsuz yararlanacağı anlamına gelmez; sonraki kademelerde ilgi, istidat ve kabiliyet ölçütleri vardır.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki mevzuat sorularının kısa olay, hüküm ve kavram ayırt ettirme yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru özgündür; yayımdan önce yürürlükteki mevzuat metniyle son kontrol yapılmalıdır. Dayanak odağı: 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu madde 7.

SORU 53

222 sayılı Kanun: zorunluluk ve parasızlık

Cevap: E | Orta | 86 sn

Soru kökü: 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu'na göre ilköğretimle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) İlköğretim yalnız erkek çocuklar için zorunludur.
- B) Devlet ilköğretim okullarında eğitim ücretlidir.
- C) İlköğretime devam tamamen velinin tercihiyle bırakılmıştır.
- D) İlköğretim yalnız şehir merkezlerinde zorunludur.
- E) İlköğretim, ilköğrenim çağındaki kız ve erkek çocuklar için mecburi; devlet okullarında parasızdır.

Doğru cevap ve gerekçe: 222 sayılı Kanun, ilköğretimi ilköğrenim çağındaki kız ve erkek çocuklar için zorunlu ve devlet okullarında parasız olarak düzenler.

Seçenek analizi

A: Zorunluluk kız ve erkek bütün çocukları kapsar.

B: Kanun devlet okullarında ilköğretimin parasız olduğunu belirtir.

C: İlköğretim mecburidir; veli tercihiyle ortadan kaldırılamaz.

D: Zorunluluk yerleşim yerine göre sınırlandırılmamıştır.

E: 222 sayılı Kanun, ilköğretimi ilköğrenim çağındaki kız ve erkek çocuklar için zorunlu ve devlet okullarında parasız olarak düzenler.

Kritik tuzak: "Parasızlık" hükmü özel okulların da ücretsiz olduğu anlamına gelmez; kanun devlet okullarını belirtir.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki mevzuat sorularının kısa olay, hüküm ve kavram ayırt ettirme yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru özgündür; yayımdan önce yürürlükteki mevzuat metniyle son kontrol yapılmalıdır. Dayanak odağı: 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu madde 2.

SORU 54

4982 sayılı Kanun: tavsiye ve mütalaa talepleri

Cevap: D | Orta | 90 sn

Soru kökü: Bir kişi, bir kamu kurumundan elinde bulunan mevcut bir belgeyi istemek yerine, kendi özel durumu hakkında nasıl hareket etmesi gerektiğine ilişkin yeni bir hukuki görüş hazırlamasını talep etmiştir.

4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre bu talep aşağıdakilerden hangisi kapsamında değerlendirilir?

- A) Her durumda devlet sırrı sayılır.
B) Başvuru konusu ne olursa olsun otuz gün içinde kabul edilir.
C) Yalnız sözlü yapıldığı için otomatik olarak kabul edilir.
D) Tavsiye ve mütalaa talebi olduğu için Kanun kapsamı dışındadır.
E) Kurum yeni bir araştırma komisyonu kurmak zorundadır.

Doğru cevap ve gerekçe: 4982 sayılı Kanun'a göre tavsiye ve mütalaa talepleri Kanun kapsamı dışındadır. Bilgi edinme hakkı, kurumdan başvuru sahibi için yeni bir görüş üretmesini zorunlu kılmaz.

Seçenek analizi

- A: Kişisel hukuki görüş istemi kendiliğinden devlet sırrı değildir.
B: Kapsam dışı bir talebin mutlaka kabul edilmesi gerekmez.
C: Başvurunun biçimi, tavsiye-mütalaa niteliğini değiştirmez.
D: 4982 sayılı Kanun'a göre tavsiye ve mütalaa talepleri Kanun kapsamı dışındadır. Bilgi edinme hakkı, kurumdan başvuru sahibi için yeni bir görüş üretmesini zorunlu kılmaz.
E: Kanun, başvuru sahibi için yeni bir hukuki görüş veya çalışma üretme zorunluluğu getirmez.

Kritik tuzak: Mevcut bilgi veya belgeye erişim talebi ile kurumdan yeni bir görüş, tavsiye ya da değerlendirme üretmesini istemek birbirinden ayrılmalıdır. **Kaynak yaklaşımı:** Yüklene 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki mevzuat sorularının kısa olay, hüküm ve kavram ayırt ettirme yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru özgündür; yayımdan önce yürürlükteki mevzuat metniyle son kontrol yapılmalıdır. Dayanak odağı: 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu madde 27.

SORU 55

5018 sayılı Kanun: kamu zararı

Cevap: A | Orta | 94 sn

Soru kökü: 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre "kamu zararı" aşağıdakilerden hangisini ifade eder?

- A) Kamu görevlilerinin kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunmasını
B) Her türlü bütçe ödeneğinin yıl sonunda kullanılmadan kalmasını
C) Kamu idaresinin her fiyat artışıyla karşılaşmasını
D) Yalnız özel kişilerin kamuya karşı borçlu olmasını
E) Gelir tahmininin bütçede düşük gösterilmesini

Doğru cevap ve gerekçe: 5018 sayılı Kanunda kamu zararı; kamu görevlilerinin kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunması olarak tanımlanır.

Seçenek analizi

- A: 5018 sayılı Kanunda kamu zararı; kamu görevlilerinin kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunması olarak tanımlanır.
B: Kullanılmayan ödenek tek başına kamu zararı tanımını oluşturmaz.
C: Piyasa fiyat artışı, mevzuata aykırı kamu görevlisi kararı olmadan kamu zararı sayılmaz.
D: Kamu zararı tanımı, mevzuata aykırı karar, işlem veya eylem ile kamu kaynağındaki eksilmeyi ilişkilendirir.
E: Tahmin farkı tek başına kanundaki kamu zararı unsurlarını karşılamaz.
Kritik tuzak: Kamu kaynağındaki her azalma kamu zararı değildir; mevzuata aykırı karar/işlem/eylem ile kamu görevlisinin kasıt, kusur veya ihmali arasında bağ aranır.

Kaynak yaklaşımı: Yüklene 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki mevzuat sorularının kısa olay, hüküm ve kavram ayırt ettirme yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru özgündür; yayımdan önce yürürlükteki mevzuat metniyle son kontrol yapılmalıdır. Dayanak odağı: 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, kamu zararı tanımı.

SORU 56

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi: Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü

Cevap: D | Zor | 120 sn

Soru kökü: - Zorunlu eğitim dışında eğitim ve öğretimi hayat boyu devam edecek şekilde yaygınlaştırmaya yönelik politika ve programlar geliştirmek,

- Yaygın eğitim ve öğretim faaliyetlerini yürütmek,
- Açık öğretim hizmetlerini yürütmek

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne göre bu görevler Millî Eğitim Bakanlığının hangi hizmet birimine aittir?

- A) Temel Eğitim Genel Müdürlüğü
B) Ortaöğretim Genel Müdürlüğü
C) Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü
D) Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü
E) Yükseköğretim ve Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğü

Doğru cevap ve gerekçe: Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü, yaygın eğitim, hayat boyu öğrenme ve açık öğretim hizmetlerini yürütmekle görevli MEB hizmet birimidir.

Seçenek analizi

- A: Temel Eğitim Genel Müdürlüğü okul öncesi ve ilköğretim kurumlarına yönelik görevleri yürütür.
B: Ortaöğretim Genel Müdürlüğü genel ortaöğretim okul ve programlarıyla ilgilenir.
C: Bu birim özel öğretim kurumlarının düzenleme ve denetim alanında görev yapar.
D: Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü, yaygın eğitim, hayat boyu öğrenme ve açık öğretim hizmetlerini yürütmekle görevli MEB hizmet birimidir.
E: Bu birim yükseköğretim ve yurt dışı eğitimle ilgili Bakanlık görevlerini yürütür; yaygın ve açık öğretim hizmetlerinin ana birimi değildir.
Kritik tuzak: "Açık öğretim" ifadesi ortaöğretim birimini düşündürülebilir; CBK görev dağılımında hayat boyu öğrenme ve açık öğretim hizmetleri Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğündedir.

Kaynak yaklaşımı: Yüklene 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki mevzuat sorularının kısa olay, hüküm ve kavram ayırt ettirme yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru özgündür; yayımdan önce yürürlükteki mevzuat metniyle son kontrol yapılmalıdır. Dayanak odağı: 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Millî Eğitim Bakanlığı hizmet birimleri.

T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük

57-68. Sorular

SORU 57

Mustafa Kemal ve 31 Mart Olayı

Cevap: D | Kolay | 60 sn

Soru kökü: 1909'da meşrutiyet yönetimine karşı çıkan 31 Mart Olayı'nı bastırmak üzere Selanik'ten İstanbul'a gelen ve içinde Mustafa Kemal'in kurmay subay olarak görev yaptığı askerî birlik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kuvayımilliye
B) Yıldırım Orduları Grubu
C) Doğu Ordusu
D) Hareket Ordusu
E) Nizamiye Ordusu

Doğru cevap ve gerekçe: 31 Mart Olayı, Selanik'ten İstanbul'a gelen Hareket Ordusu tarafından bastırılmış; Mustafa Kemal bu ordunun kurmay kadrosunda görev yapmıştır.

Seçenek analizi

- A:** Kuvayımilliye, Mondros sonrasında işgallere karşı oluşan yerel direniş güçleridir.
B: Bu birlik Birinci Dünya Savaşı'nın son döneminde Suriye-Filistin Cephesi'nde görev yapmıştır.
C: Doğu Ordusu Millî Mücadele'de Kâzım Karabekir komutasında Doğu Cephesi'nde görev yapmıştır.
D: 31 Mart Olayı, Selanik'ten İstanbul'a gelen Hareket Ordusu tarafından bastırılmış; Mustafa Kemal bu ordunun kurmay kadrosunda görev yapmıştır.
E: Bu ad, 31 Mart Olayını bastırmak üzere Selanik'ten gelen özel birliğin adı değildir.

Kritik tuzak: "Hareket" sözcüğü genel bir askerî faaliyet gibi görülebilir; burada tarihsel olarak birliğin özel adıdır.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki kronoloji, neden-sonuç, diplomatik gelişme ve Atatürk ilkeleri soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Mustafa Kemal'in askerlik hayatı ve 31 Mart Olayı.

SORU 58

Trablusgarp Savaşı ve yerel direniş

Cevap: B | Orta | 90 sn

Soru kökü: Osmanlı Devleti'nin bölgeye düzenli ordu göndermekte zorlandığı Trablusgarp Savaşı'nda Mustafa Kemal ve bazı genç subaylar gizlice bölgeye geçmiş, yerel halkı örgütleyerek özellikle Derne ve Tobruk'ta İtalyan kuvvetlerine karşı mücadele etmiştir.

Bu bilgi, Mustafa Kemal'in aşağıdaki özelliklerinden hangisini en doğrudan göstermektedir?

- A) Diplomatik antlaşmaları tek başına imzalama yetkisini
B) Teşkilatçılık ve yerel imkânlarla savunma oluşturma becerisini
C) Deniz kuvvetleriyle açık deniz savaşı yürütmesini
D) Saltanat makamını temsil etmesini
E) Savaşmadan teslim olma siyasetini

Doğru cevap ve gerekçe: Mustafa Kemal'in resmî ve geniş bir ordu desteği olmadan bölgeye geçip yerel halkı örgütlemesi, teşkilatçılık ve mevcut imkânlarla savunma kurma becerisini gösterir.

Seçenek analizi

- A:** Senaryoda antlaşma imzalama değil askerî ve toplumsal örgütlenme vardır.
B: Mustafa Kemal'in resmî ve geniş bir ordu desteği olmadan bölgeye geçip yerel halkı örgütlemesi, teşkilatçılık ve mevcut imkânlarla savunma kurma becerisini gösterir.
C: Osmanlı donanmasının yetersizliği nedeniyle mücadele kara ve yerel direniş ağırlıklıdır.
D: Mustafa Kemal bölgede saltanatın siyasi temsilcisi olarak değil subay ve örgütleyici olarak görev yapmıştır.
E: Derne ve Tobruk'ta aktif direniş örgütlenmiştir.

Kritik tuzak: Trablusgarp'a gizlice geçilmesi yalnız cesaret göstergesi değildir; yerel halkı örgütleyip sürdürülebilir savunma kurmak teşkilatçılığı öne çıkarır.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki kronoloji, neden-sonuç, diplomatik gelişme ve Atatürk ilkeleri soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Mustafa Kemal'in Trablusgarp Savaşı'ndaki faaliyetleri.

SORU 59

Çanakkale Savaşları ve Mustafa Kemal

Cevap: B | Orta | 94 sn

Soru kökü: Mustafa Kemal'in 19. Tümen Komutanı olarak Arıburnu ve Conkbayırı'nda inisiyatif kullanması, daha sonra Anafartalar Grup Komutanlığına getirilmesi aşağıdaki sonuçlardan hangisini doğurmuştur?

- A) Osmanlı Devleti'nin savaştan hemen çekilmesini
B) Askerî liderliğinin ülke çapında tanınmasını ve Millî Mücadele öncesinde güçlü bir itibar kazanmasını
C) Boğazların İtilaf Devletlerine bırakılmasını
D) Misak-ı Milli'nin aynı yıl ilan edilmesini
E) Saltanatın kaldırılmasını

Doğru cevap ve gerekçe: Çanakkale'deki başarıları Mustafa Kemal'in askerî öngörü, inisiyatif ve liderlik yeteneğini görünür kılmış; onu ülke çapında tanınan bir komutan hâline getirmiştir.

Seçenek analizi

- A:** Osmanlı Devleti Çanakkale zaferinden sonra savaşa devam etmiştir.
B: Çanakkale'deki başarıları Mustafa Kemal'in askerî öngörü, inisiyatif ve liderlik yeteneğini görünür kılmış; onu ülke çapında tanınan bir komutan hâline getirmiştir.
C: Çanakkale savunması tam tersine Boğazların geçilmesini önlemiştir.
D: Misak-ı Milli 1920'de kabul edilmiştir; Çanakkale Savaşları 1915'tedir.
E: Saltanat 1922'de TBMM tarafından kaldırılmıştır; Çanakkale'nin doğrudan sonucu değildir.

Kritik tuzak: Çanakkale'nin genel savaş sonuçları ile Mustafa Kemal'in kişisel-siyasal itibarı üzerindeki sonucu ayrılmalıdır.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki kronoloji, neden-sonuç, diplomatik gelişme ve Atatürk ilkeleri soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Çanakkale Savaşları ve Mustafa Kemal'in liderlik deneyimi.

SORU 60

Manda tartışmaları ve Wilson Prensipleri Cemiyeti

Cevap: C | Zor | 110 sn

Soru kökü: Millî Mücadele'nin başlangıç döneminde, Osmanlı Devleti'nin bağımsızlığını tek başına koruyamayacağını savunarak özellikle Amerikan mandasını çözüm olarak gören cemiyet aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Trakya-Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti
- B) İzmir Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti
- C) Wilson Prensipleri Cemiyeti
- D) Kilikyalılar Cemiyeti
- E) Anadolu Kadınları Müdafaa-i Vatan Cemiyeti

Doğru cevap ve gerekçe: Wilson Prensipleri Cemiyeti, Wilson ilkelerinden hareketle Amerikan mandasını savunan oluşumlardan biridir.

Seçenek analizi

A: Bu cemiyet Trakya'nın Yunanistan'a katılmasını önlemek için millî hakları savunmuştur.

B: İzmir ve çevresinin Türk yurdu olduğunu savunan millî cemiyettir.

C: Wilson Prensipleri Cemiyeti, Wilson ilkelerinden hareketle Amerikan mandasını savunan oluşumlardan biridir.

D: Çukurova ve çevresini işgale karşı savunmayı amaçlayan millî cemiyettir.

E: Millî Mücadele'ye destek veren ve bağımsızlık amacı taşıyan kadın örgütüdür.

Kritik tuzak: Cemiyet adında "prensipler" geçmesi onu millî cemiyet yapmaz; temel ayrım tam bağımsızlık yerine yabancı manda çözümünü savunmasıdır.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki kronoloji, neden-sonuç, diplomatik gelişme ve Atatürk ilkeleri soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Millî Mücadele dönemi cemiyetleri ve manda tartışmaları.

SORU 61

General Harbord Raporu

Cevap: D | Orta | 86 sn

Soru kökü: 1919'da Doğu Anadolu'daki durumu ve Ermeni iddialarını incelemek üzere Amerikan heyetiyle bölgede araştırma yapan; raporunda bölgede Türk nüfusun çoğunlukta olduğuna ve Amerikan mandasının çok ağır bir yük getireceğine ilişkin değerlendirmelere yer veren kişi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Amiral Bristol
- B) General Milne
- C) Lord Curzon
- D) General James G. Harbord
- E) Franklin-Bouillon

Doğru cevap ve gerekçe: General Harbord başkanlığındaki Amerikan heyeti Doğu Anadolu'da inceleme yapmış; rapor, Ermeni iddialarının tek yanlı olmadığını ve olası Amerikan mandasının büyük mali-askerî yük getireceğini ortaya koymuştur.

Seçenek analizi

A: Amiral Bristol daha çok İzmir'in işgali ve Batı Anadolu'daki olaylara ilişkin raporla anılır.

B: General Milne, Batı Anadolu'da Türk ve Yunan kuvvetleri arasında bir sınır hattı belirlenmesiyle ilişkilidir.

C: Lord Curzon Lozan Konferansında İngiliz heyetinin başındadır.

D: General Harbord başkanlığındaki Amerikan heyeti Doğu Anadolu'da inceleme yapmış; rapor, Ermeni iddialarının tek yanlı olmadığını ve olası Amerikan mandasının büyük mali-askerî yük getireceğini ortaya koymuştur.

E: Franklin-Bouillon, Fransa ile 1921 Ankara Antlaşması görüşmelerinde rol oynamıştır.

Kritik tuzak: Harbord ve Bristol raporları karıştırılabilir: Harbord Doğu Anadolu-Ermeni iddiaları; Bristol İzmir işgali ve Batı Anadolu olaylarıyla ilgilidir.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki kronoloji, neden-sonuç, diplomatik gelişme ve Atatürk ilkeleri soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Millî Mücadele dönemindeki yabancı inceleme raporları.

SORU 62

Gediz Taarruzu ve düzenli orduya geçiş

Cevap: E | Orta | 90 sn

Soru kökü: 1920 sonlarında Batı Cephesi'nde yapılan Gediz Taarruzu'nun başarısız olması aşağıdaki gelişmelerden hangisini hızlandırmıştır?

- A) Saltanatın kaldırılmasını
- B) Lozan Konferansının toplanmasını
- C) Boğazlar Komisyonunun kaldırılmasını
- D) Halifeliğin kaldırılmasını
- E) Kuvayımilliye birliklerinin yerine düzenli ordunun kurulmasını

Doğru cevap ve gerekçe: Gediz Taarruzu'nun başarısızlığı, dağınık ve disiplin sorunları yaşayan Kuvayımilliye birlikleriyle düzenli Yunan ordusuna karşı kalıcı başarı sağlanamayacağını göstermiş; düzenli orduya geçişi hızlandırmıştır.

Seçenek analizi

A: Saltanat 1922'de Lozan öncesi siyasi ikiliği sona erdirmek amacıyla kaldırılmıştır.

B: Lozan, askerî zafer ve Mudanya'dan sonra 1922'de toplanmıştır.

C: Bu gelişme 1936 Montrö Sözleşmesiyle gerçekleşmiştir.

D: Halifelik 1924'te laikleşme ve yönetim birliği doğrultusunda kaldırılmıştır.

E: Gediz Taarruzu'nun başarısızlığı, dağınık ve disiplin sorunları yaşayan Kuvayımilliye birlikleriyle düzenli Yunan ordusuna karşı kalıcı başarı sağlanamayacağını göstermiş; düzenli orduya geçişi hızlandırmıştır.

Kritik tuzak: Bir askerî hareketin başarısızlığı tek başına bütün siyasi gelişmeleri açıklamaz; doğrudan askerî sonuç, düzenli ordu gereğinin belirginleşmesidir.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki kronoloji, neden-sonuç, diplomatik gelişme ve Atatürk ilkeleri soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Batı Cephesi, Gediz Taarruzu ve düzenli ordu.

SORU 63

Maraş direnişi ve Sütçü İmam

Cevap: C | Kolay | 60 sn

Soru kökü: Fransız işgaline ve işgal kuvvetlerinin yerel halka yönelik uygulamalarına karşı ilk silahlı tepkinin Sütçü İmam olayıyla başladığı şehir aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Urfa
- B) Antep
- C) Maraş
- D) Adana
- E) Samsun

Doğru cevap ve gerekçe: Sütçü İmam olayı, Maraş'ta Fransız ve Ermeni kuvvetlerinin uygulamalarına karşı yerel direnişin simgesel başlangıcı kabul edilir.

Seçenek analizi

A: Urfa da yerel direnişle kurtulmuştur ancak Sütçü İmam olayı Maraş'a aittir.

B: Antep savunması Şahin Bey ve Karayılan gibi isimlerle anılır; Sütçü İmam Maraş'tadır.

C: Sütçü İmam olayı, Maraş'ta Fransız ve Ermeni kuvvetlerinin uygulamalarına karşı yerel direnişin simgesel başlangıcı kabul edilir.

D: Adana ve Çukurova'da farklı yerel direniş örgütlenmeleri vardır.

E: Samsun Millî Mücadelenin başlangıcı süreciyle ilişkilidir; Sütçü İmam olayı burada yaşanmamıştır.

Kritik tuzak: Güney Cephesi şehirlerinin tamamında yerel direniş görülmesi adları karıştırabilir; Sütçü İmam-Maraş eşleştirmesi ayırt edicidir.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki kronoloji, neden-sonuç, diplomatik gelişme ve Atatürk ilkeleri soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Güney Cephesi ve yerel halk direnişi.

SORU 64

1927 Teşvik-i Sanayi Kanunu

Cevap: D | Orta | 82 sn

Soru kökü: 1927 tarihli Teşvik-i Sanayi Kanunu ile özel girişimcilere vergi muafiyeti, uygun arazi ve çeşitli kolaylıklar sağlanması aşağıdaki amaçlardan hangisine yöneliktir?

- A)** Tarım üretimini tamamen yasaklamak
B) Yabancı şirketlere kapitülasyon ayrıcalıkları tanımak
C) Bütün özel işletmeleri derhâl devletleştirmek
D) Özel sektör öncülüğünde sanayileşmeyi hızlandırmak
E) Köy yönetimlerini kaldırmak

Doğru cevap ve gerekçe: Teşvik-i Sanayi Kanunu, özel girişimcilerin sanayi yatırımlarını artırması için vergi ve arazi gibi destekler sağlamış; özel sektör eliyle sanayileşmeyi teşvik etmeyi amaçlamıştır.

Seçenek analizi

A: Kanun tarımı yasaklamaz; sanayi yatırımlarını teşvik eder.

B: Cumhuriyet ekonomi politikası kapitülasyonları değil millî girişimi desteklemeyi hedefler.

C: Kanunun amacı özel girişimi teşvik etmektir; tüm işletmeleri devletleştirmek değildir.

D: Teşvik-i Sanayi Kanunu, özel girişimcilerin sanayi yatırımlarını artırması için vergi ve arazi gibi destekler sağlamış; özel sektör eliyle sanayileşmeyi teşvik etmeyi amaçlamıştır.

E: Düzenleme sanayi politikasıyla ilgilidir; yerel yönetim yapısını değiştirmez.

Kritik tuzak: Cumhuriyet döneminde daha sonra devletçilik güçlenmiş olsa da 1927 Kanunu'nun doğrudan amacı özel sanayi girişimini teşvik etmektir.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki kronoloji, neden-sonuç, diplomatik gelişme ve Atatürk ilkeleri soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Erken Cumhuriyet sanayileşme politikaları.

SORU 65

Türkiye İş Bankasının kuruluş amacı

Cevap: C | Orta | 86 sn

Soru kökü: 1924'te kurulan Türkiye İş Bankasının erken Cumhuriyet ekonomi politikası içindeki temel işlevi aşağıdakilerden hangisidir?

- A)** Yalnız devlet memurlarının maaşını ödemek
B) Osmanlı borçlarını tek başına silmek
C) Millî özel girişimi ve ekonomik yatırımları kredi yoluyla desteklemek
D) Kabotaj hakkını yabancı şirketlere devretmek
E) Tarım vergilerini artırmak

Doğru cevap ve gerekçe: Türkiye İş Bankası, millî sermaye birikimini ve özel girişim yatırımlarını desteklemek üzere kurulmuş önemli bir finans kurumudur.

Seçenek analizi

A: Bankanın işlevi yalnız maaş ödemesiyle sınırlı değildir.

B: Osmanlı borçları uluslararası anlaşmalarla paylaştırılmıştır; bankanın kuruluş amacı bu değildir.

C: Türkiye İş Bankası, millî sermaye birikimini ve özel girişim yatırımlarını desteklemek üzere kurulmuş önemli bir finans kurumudur.

D: Kabotaj Kanunu Türk denizciliğine hak tanımıştır; bankanın amacı yabancı şirketlere devretmek değildir.

E: Banka vergi koyan bir yasama organı değildir; kredi ve finansman işlevi görür.

Kritik tuzak: Bir bankanın devlet öncülüğünde kurulması onun yalnız kamu harcamalarını finanse ettiği anlamına gelmez; millî özel girişim önemli hedefidir.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki kronoloji, neden-sonuç, diplomatik gelişme ve Atatürk ilkeleri soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Erken Cumhuriyet bankacılığı ve millî ekonomi.

SORU 66

1926 İzmir suikastı girişimi

Cevap: E | Orta | 90 sn

Soru kökü: Mustafa Kemal'e karşı planlanan ancak uygulanamadan ortaya çıkarılan ve ardından İstiklal Mahkemesinde yargılamalara konu olan 1926 tarihli olay aşağıdakilerden hangisidir?

- A)** Menemen Olayı
B) Şeyh Said İsyanı
C) 31 Mart Olayı
D) Kubilay Olayı
E) İzmir suikastı girişimi

Doğru cevap ve gerekçe: 1926 İzmir suikastı girişimi, Mustafa Kemal'e yönelik planın önceden ortaya çıkarılmasıyla engellenmiş ve olay İstiklal Mahkemesinde yargılanmıştır.

Seçenek analizi

A: Menemen Olayı 1930'da meydana gelen rejim ve laiklik karşıtı bir ayaklanmadır.

B: Şeyh Said İsyanı 1925'te doğu illerinde meydana gelmiştir.

C: 31 Mart Olayı 1909'da II. Meşrutiyet'e karşı gerçekleşmiştir.

D: Kubilay'ın şehit edildiği olay Menemen'de 1930'da yaşanmıştır.

E: 1926 İzmir suikastı girişimi, Mustafa Kemal'e yönelik planın önceden ortaya çıkarılmasıyla engellenmiş ve olay İstiklal Mahkemesinde yargılanmıştır.

Kritik tuzak: İstiklal Mahkemelerinin hem Şeyh Said İsyanı hem İzmir suikastı sonrasında görev yapması olayların tarihini karıştırmaya yol açabilir.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki kronoloji, neden-sonuç, diplomatik gelişme ve Atatürk ilkeleri soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Cumhuriyetin ilk yıllarında rejime yönelik tehditler.

SORU 67

Nutuk: kapsam ve sunuluş

Cevap: E | Orta | 94 sn

Soru kökü: Mustafa Kemal'in 1927'de Cumhuriyet Halk Fırkasının ikinci büyük kongresinde günler boyunca okuduğu; 1919'da Samsun'a çıkıştan 1927'ye uzanan Millî Mücadele ve Cumhuriyetin kuruluş sürecini belge ve değerlendirmelerle anlattığı eser aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Geometri
- B) Zabıt ve Kumandan ile Hasbihal
- C) Medeni Bilgiler
- D) Cumalı Ordugâhı
- E) Nutuk

Doğru cevap ve gerekçe: Nutuk, Mustafa Kemal tarafından 15-20 Ekim 1927'de Cumhuriyet Halk Fırkasının kongresinde okunmuş; 1919-1927 dönemini belge ve yorumlarla anlatmıştır.

Seçenek analizi

A: Geometri, Türkçe matematik terimlerine katkı sunan kısa bir eserdir.

B: Bu eser askerlik, komutanlık ve liderlik üzerine daha erken tarihli değerlendirmeler içerir.

C: Medeni Bilgiler vatandaşlık ve devlet düzeni konularına yöneliktir.

D: Cumalı Ordugâhı askerî tatbikat gözlemlerine dayanan bir eserdir.

E: Nutuk, Mustafa Kemal tarafından 15-20 Ekim 1927'de Cumhuriyet Halk Fırkasının kongresinde okunmuş; 1919-1927 dönemini belge ve yorumlarla anlatmıştır.

Kritik tuzak: Atatürk'ün birden fazla eseri bulunduğundan dönem ve kapsam ipuçları önemlidir. 1919-1927 anlatısı ve 1927 kongresi Nutuk'u gösterir.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki kronoloji, neden-sonuç, diplomatik gelişme ve Atatürk ilkeleri soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Atatürk'ün eserleri ve Nutuk.

SORU 68

1937 Nyon Konferansı ve Akdeniz güvenliği

Cevap: C | Zor | 120 sn

Soru kökü: İspanya İç Savaşı sırasında Akdeniz'de kimliği belirsiz denizaltı saldırılarının artması üzerine 1937'de toplanan ve Türkiye'nin de katılarak Akdeniz'de seyrüsefer güvenliğinin sağlanmasına katkı verdiği konferans aşağıdakilerden hangisidir?

- A) San Remo Konferansı
- B) Londra Konferansı
- C) Nyon Konferansı
- D) Lozan Konferansı
- E) Yalta Konferansı

Doğru cevap ve gerekçe: Nyon Konferansı, Akdeniz'de ticaret gemilerine yönelik denizaltı saldırılarına karşı ortak güvenlik tedbirleri geliştirmek amacıyla 1937'de toplanmış; Türkiye de düzenlemelere katılmıştır.

Seçenek analizi

A: San Remo 1920'de Osmanlı topraklarının paylaşımı ve manda düzenlemeleriyle ilgilidir.

B: Londra Konferansı 1921'de Sevr'i gözden geçirmek amacıyla toplanmıştır.

C: Nyon Konferansı, Akdeniz'de ticaret gemilerine yönelik denizaltı saldırılarına karşı ortak güvenlik tedbirleri geliştirmek amacıyla 1937'de toplanmış; Türkiye de düzenlemelere katılmıştır.

D: Lozan 1922-1923'te Türkiye ile İtilaf Devletleri arasındaki barış düzenini kurmuştur.

E: Yalta 1945'te İkinci Dünya Savaşı'nın son döneminde Müttefik liderler arasında yapılmıştır.

Kritik tuzak: Nyon, Türkiye'nin ana taraf olduğu bir barış antlaşması değil, bölgesel deniz güvenliği için katıldığı çok taraflı bir girişimdir.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki kronoloji, neden-sonuç, diplomatik gelişme ve Atatürk ilkeleri soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Atatürk dönemi dış politikası ve Akdeniz güvenliği.

Eğitim Bilimleri

69-80. Sorular

SORU 69

Yenilenmiş Bloom taksonomisi: yaratma

Cevap: D | Kolay | 60 sn

Soru kökü: Bir öğretmen öğrencilerden farklı enerji kaynaklarına ilişkin bilgileri kullanarak kendi ölçütlerini belirlemelerini ve yaşadıkları bölge için özgün bir enerji planı tasarlama istemiştir.

Bu görev yenilenmiş Bloom taksonomisinin hangi bilişsel süreç boyutuna en uygundur?

- A) Hatırlama
B) Anlama
C) Uygulama
D) Yaratma
E) Çözümleme

Doğru cevap ve gerekçe: Öğrenciler mevcut bilgileri yeni bir bütün içinde örgütleyip özgün bir plan tasarlamaktadır. Bu, yaratma basamağıdır.

Seçenek analizi

A: Hatırlama, bilgiyi olduğu gibi geri çağırma gerektirir; özgün ürün tasarlama yoktur.

B: Anlama açıklama ve yorumlamayı içerir; yeni bir plan üretmek daha üst düzeydedir.

C: Uygulama bilinen bir yöntemi yeni durumda kullanmayı kapsar; görevde ölçüt oluşturma ve özgün tasarım vardır.

D: Öğrenciler mevcut bilgileri yeni bir bütün içinde örgütleyip özgün bir plan tasarlamaktadır. Bu, yaratma basamağıdır.

E: Çözümleme parçaları ve ilişkileri ayırt eder; görev bunun ötesinde yeni bir bütün oluşturmaya ister.

Kritik tuzak: Öğrencilerin veri incelemesi çözümlemeyi de içerir; ancak nihai ürün özgün plan olduğu için en üst baskın süreç yaratmadır.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki senaryo temelli öğrenme, öğretim, program, ölçme, rehberlik ve eğitim yönetimi soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Yenilenmiş Bloom bilişsel süreç boyutları.

SORU 70

Anlamli öğrenme: ön örgütleyici

Cevap: C | Orta | 90 sn

Soru kökü: Bir öğretmen ayrıntılı "hücre bölünmeleri" konusuna geçmeden önce öğrencilerine mitoz ve mayozun ortak çerçevesini, temel kavramlar arasındaki ilişkileri ve konunun günlük yaşamdaki yerini gösteren kısa bir kavram şeması sunmuştur. Ardından ayrıntılı içeriği bu genel çerçeveye bağlayarak işlemiştir.

Öğretmenin kullandığı bu araç Ausubel'in anlamli öğrenme kuramında hangi kavramla açıklanır?

- A) Pekiştirme
B) Bilişsel ilişki
C) Ön örgütleyici
D) Gizil öğrenme
E) Model alma

Doğru cevap ve gerekçe: Yeni ve ayrıntılı bilgilerden önce sunulan, daha genel ve kapsayıcı zihinsel çerçeve ön örgütleyicidir. Yeni bilgi mevcut bilişsel yapıya bu çerçeve üzerinden bağlanır.

Seçenek analizi

A: Pekiştirme davranışın görölme olasılığını artıran sonuçtur; bilişsel çerçeve değildir.

B: Bilişsel ilişki mevcut düşünceyle yeni bilgi arasındaki uyumsuzluktur; burada düzenleyici bir şema sunulmuştur.

C: Yeni ve ayrıntılı bilgilerden önce sunulan, daha genel ve kapsayıcı zihinsel çerçeve ön örgütleyicidir. Yeni bilgi mevcut bilişsel yapıya bu çerçeve üzerinden bağlanır.

D: Gizil öğrenme pekiştirme olmadan oluşup gerektiğinde ortaya çıkan öğrenmedir.

E: Model alma başkasının davranışını gözleyerek öğrenmeye dayanır.

Kritik tuzak: Kavram şeması her zaman ön örgütleyici değildir; yeni içerikten önce, daha genel ve kapsayıcı bir çerçeve olarak sunulması belirleyicidir.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki senaryo temelli öğrenme, öğretim, program, ölçme, rehberlik ve eğitim yönetimi soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Ausubel anlamli öğrenme ve ön örgütleyiciler.

SORU 71

Sosyal bilişsel kuram: öz yeterlik

Cevap: A | Orta | 94 sn

Soru kökü: Bir öğrenci daha önce benzer deneyleri başarıyla tamamladığını hatırladıktan ve öğretmeninden "yöntemi doğru uygulayabilecek beceriye sahipsin" geri bildirimini aldıktan sonra zor bir deney görevine daha fazla çaba göstermiş ve başarısız ilk denemeden sonra çalışmayı sürdürmüştür.

Bu durum Bandura'nın sosyal bilişsel kuramındaki hangi kavramla en iyi açıklanır?

- A) Öz yeterlik inancı
B) Öz düzenleme cezası
C) Klasik koşullanma
D) Olumsuz transfer
E) Bilişsel dengesizlik

Doğru cevap ve gerekçe: Bireyin belirli bir görevi başarabileceğine ilişkin inancı öz yeterliktir. Geçmiş başarı deneyimi ve sözel ikna bu inancı güçlendirerek çaba ve sebatı artırabilir.

Seçenek analizi

A: Bireyin belirli bir görevi başarabileceğine ilişkin inancı öz yeterliktir. Geçmiş başarı deneyimi ve sözel ikna bu inancı güçlendirerek çaba ve sebatı artırabilir.

B: Öz düzenleme cezası diye bir temel Bandura kavramı yoktur; senaryoda ceza da bulunmamaktadır.

C: Koşullu uyarıcı ile koşulsuz uyarıcı eşleştirmesi anlatılmamaktadır.

D: Önceki öğrenmenin yeni öğrenmeyi bozması yoktur; önceki başarı yeni görevi desteklemektedir.

E: Piagetçi dengesizlik, mevcut şemaların yetersiz kalmasıyla oluşur; burada başarı beklentisi ve çaba vurgulanır.

Kritik tuzak: Öğrencinin gerçekten yüksek beceriye sahip olması ile kendini yeterli görmesi farklıdır; öz yeterlik algılanan yapabileme inancıdır.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki senaryo temelli öğrenme, öğretim, program, ölçme, rehberlik ve eğitim yönetimi soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Bandura sosyal bilişsel kuramı ve öz yeterlik kaynakları.

SORU 72

5E öğrenme modeli: keşfetme

Cevap: A | Zor | 110 sn

Soru kökü: Bir fen öğretmeni yeni konuya ilişkin kavram ve kuralları henüz açıklamadan öğrencileri gruplara ayırmış; farklı maddelerin suda batma-yüzme durumlarını incelemelerini, ölçüm yapmalarını, örüntüleri not etmelerini ve ilk açıklamalarını oluşturmalarını istemiştir. Öğretmen bu sırada doğrudan kural vermek yerine yönlendirici sorular sormuştur.

Bu uygulama 5E öğrenme modelinin hangi aşamasına örnektir?

- A) Keşfetme
- B) Dikkat çekme
- C) Açıklama
- D) Derinleştirme
- E) Değerlendirme

Doğru cevap ve gerekçe: Keşfetme aşamasında öğrenciler kavramın resmî açıklamasından önce materyal ve olaylarla etkileşir, veri toplar ve ilk açıklamalarını geliştirir; öğretmen rehberlik eder.

Seçenek analizi

A: Keşfetme aşamasında öğrenciler kavramın resmî açıklamasından önce materyal ve olaylarla etkileşir, veri toplar ve ilk açıklamalarını geliştirir; öğretmen rehberlik eder.

B: Dikkat çekme aşaması merak uyandırma ve ön bilgiyi açığa çıkarma ağırlıklıdır; burada sistemli inceleme ve veri toplama yapılmaktadır.

C: Açıklama aşamasında öğrenciler bulgularını kavramsallaştırır ve öğretmen bilimsel açıklamayı netleştirir; henüz kural verilmemiştir.

D: Derinleştirmede öğrenilen kavram yeni durumlara uygulanır; senaryo kavramın ilk keşfini anlatır.

E: Değerlendirmede öğrenme düzeyi kanıtlarla belirlenir; etkinliğin ana amacı henüz not vermek değildir.

Kritik tuzak: Öğrencilerin açıklama üretmeye başlaması "açıklama" aşamasını düşündürebilir; öğretmenin bilimsel kavramı henüz sunmaması ve deneyim-veri toplama ağırlığı keşfetmeyi gösterir.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki senaryo temelli öğrenme, öğretim, program, ölçme, rehberlik ve eğitim yönetimi soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Yapılandırmacı öğretim ve 5E öğrenme modeli.

SORU 73

Öğretim tekniği: mikro öğretim

Cevap: C | Orta | 86 sn

Soru kökü: Öğretmen adayı on dakikalık bir ders bölümünü küçük bir öğrenci grubuna sunmuş, sunum video ile kaydedilmiş, belirli öğretim becerileri için geri bildirim almış ve düzenlediği dersi yeniden uygulamıştır.

Bu süreç aşağıdaki öğretim tekniklerinden hangisidir?

- A) Panel
- B) İstasyon
- C) Mikro öğretim
- D) Beyin fırtınası
- E) Sempozyum

Doğru cevap ve gerekçe: Ders süresinin, öğrenci sayısının ve beceri kapsamının daraltıldığı; kayıt, geri bildirim ve yeniden öğretim döngüsü içeren uygulama mikro öğretimdir.

Seçenek analizi

A: Panel, uzman veya katılımcıların bir konu üzerindeki görüşlerini dinleyici önünde tartışmasıdır.

B: İstasyon tekniğinde gruplar farklı çalışma noktalarında dönüşümlü görev yapar.

C: Ders süresinin, öğrenci sayısının ve beceri kapsamının daraltıldığı; kayıt, geri bildirim ve yeniden öğretim döngüsü içeren uygulama mikro öğretimdir.

D: Beyin fırtınası kısa sürede çok sayıda fikir üretmeye yöneliktir.

E: Sempozyumda uzmanlar bilimsel bir konuyu hazırlıklı bildirilerle sunar.

Kritik tuzak: Dersin kısa olması tek başına mikro öğretim değildir; daraltılmış öğretim, kayıt, geri bildirim ve yeniden uygulama döngüsü birlikte bulunmalıdır.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki senaryo temelli öğrenme, öğretim, program, ölçme, rehberlik ve eğitim yönetimi soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Öğretmen yetiştirme ve mikro öğretim tekniği.

SORU 74

Çoklu zekâ kuramı

Cevap: B | Kolay | 70 sn

Soru kökü: Bir öğretmen aynı kavramı öğrenen öğrencilerin bir bölümüne ritmik bir ürün, bir bölümüne görsel model, bir bölümüne de grup içinde canlandırma hazırlama seçeneği sunmuştur. Öğretmen bu seçenekleri öğrencilerin farklı güçlü yönlerini öğrenme sürecinde kullanabilmeleri için vermiştir.

Bu uygulama aşağıdaki yaklaşımlardan hangisine daha uygundur?

- A) Tam öğrenme modeli
- B) Çoklu zekâ kuramı
- C) Programlı öğretim
- D) Doğrudan öğretim
- E) Klasik koşullanma

Doğru cevap ve gerekçe: Farklı güçlü yön ve ifade yollarına dayalı öğrenme seçenekleri sunmak Gardner'ın çoklu zekâ kuramıyla uyumludur.

Seçenek analizi

A: Tam öğrenme, ek zaman ve düzeltici öğretimle yüksek başarı standardına ulaşmayı hedefler; burada güçlü yön çeşitliliği vurgulanır.

B: Farklı güçlü yön ve ifade yollarına dayalı öğrenme seçenekleri sunmak Gardner'ın çoklu zekâ kuramıyla uyumludur.

C: Programlı öğretim küçük adımlar, etkin katılım, anında dönüt ve bireysel hız ilkelerine dayanır.

D: Doğrudan öğretim açık model olma, rehberli uygulama ve bağımsız uygulama aşamalarına dayanır.

E: Klasik koşullanma uyarıcı eşleştirmesiyle açıklanır; ürün seçenekleriyle ilişkili değildir.

Kritik tuzak: Ürün seçenekleri farklılaştırmayı da düşündürebilir; soruda bu seçeneklerin öğrencilerin farklı güçlü zekâ alanlarını kullanması için verildiği özellikle belirtilmiştir.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki senaryo temelli öğrenme, öğretim, program, ölçme, rehberlik ve eğitim yönetimi soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Gardner çoklu zekâ kuramı.

SORU 75

Program tasarımı: sorun merkezli tasarım

Cevap: E | Orta | 94 sn

Soru kökü: Bir okul programında "yerel su kıtlığı" teması çevresinde fen bilimleri, coğrafya, matematik, ekonomi ve vatandaşlık içerikleri bütünleştirilmiş; öğrenciler gerçek verilerle sorunun nedenlerini araştırmış ve uygulanabilir çözüm önerileri geliştirmiştir.

Bu program aşağıdaki tasarım yaklaşımlarından hangisine daha uygundur?

- A) Konu merkezli tasarım
- B) Disiplin tasarımı
- C) Geniş alan tasarımı
- D) Çocuk merkezli tasarım
- E) Sorun merkezli tasarım

Doğru cevap ve gerekçe: Gerçek yaşamdan alınan toplumsal bir sorunun disiplinler arası biçimde merkeze alınması ve çözüm geliştirilmesi sorun merkezli program tasarımının temel özelliğidir.

Seçenek analizi

A: Konu merkezli tasarım ayrı disiplinlerin konu yapılarını esas alır; burada disiplinler bir sorun etrafında bütünleştirilmiştir.

B: Disiplin tasarımında her alan kendi mantıksal yapısıyla bağımsızdır.

C: Geniş alan tasarımı yakın disiplinleri birleştirir; senaryonun belirleyici yönü gerçek toplumsal sorunun merkezde olmasıdır.

D: Çocuk merkezli tasarım öğrencinin ilgi ve gereksinimini başlangıç noktası yapar; burada programın örgütleyicisi yerel toplumsal sorundur.

E: Gerçek yaşamdan alınan toplumsal bir sorunun disiplinler arası biçimde merkeze alınması ve çözüm geliştirilmesi sorun merkezli program tasarımının temel özelliğidir.

Kritik tuzak: Disiplinlerin bütünleştirilmesi geniş alan tasarımını çağırabilir; ancak içerik bir bilgi alanı çevresinde değil gerçek yaşam sorununa çözüm geliştirmek üzere örgütlenmiştir.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki senaryo temelli öğrenme, öğretim, program, ölçme, rehberlik ve eğitim yönetimi soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Program geliştirme ve sorun merkezli tasarım.

SORU 76

Güvenirlilik: KR-20 katsayısı

Cevap: E | Orta | 82 sn

Soru kökü: Bir öğretmen 40 maddelik, her maddesi doğru-yanlış biçiminde puanlanan bir başarı testinin tek uygulamadan elde edilen iç tutarlılık güvenilirliğini hesaplamak istemektedir.

Bu amaç için en uygun katsayı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Pearson korelasyonu
- B) Spearman sıra farkları korelasyonu
- C) Cohen kappa
- D) Test-tekrar test korelasyonu
- E) KR-20

Doğru cevap ve gerekçe: KR-20, maddeleri 0-1 biçiminde puanlanan ve tek uygulamayla elde edilen testlerin iç tutarlılık güvenilirliğini kestirmek için uygundur.

Seçenek analizi

A: Pearson korelasyonu iki sürekli değişken arasındaki ilişkiyi verir; tek başına test iç tutarlılığı için özel katsayı değildir.

B: Bu katsayı sıralı iki değişken arasındaki ilişki için kullanılır.

C: Kappa, kategorik sınıflamalarda değerlendiriciler arası uyumu ölçer.

D: Test-tekrar test aynı testin iki farklı zamanda uygulanmasını gerektirir; soru tek uygulama istemektedir.

E: KR-20, maddeleri 0-1 biçiminde puanlanan ve tek uygulamayla elde edilen testlerin iç tutarlılık güvenilirliğini kestirmek için uygundur.

Kritik tuzak: KR-20 ile Cronbach alfa karıştırılabilir; iki kategorili 0-1 puanlanan maddeler için KR-20 özel ve uygun bir iç tutarlılık katsayısıdır.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki senaryo temelli öğrenme, öğretim, program, ölçme, rehberlik ve eğitim yönetimi soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Ölçme ve değerlendirme, iç tutarlılık güvenliği.

SORU 77

Geçerlik: yordama geçerliği

Cevap: D | Zor | 120 sn

Soru kökü: Bir kurum, yönetici adaylarına uyguladığı seçme sınavı puanları ile adayların göreve başladıktan bir yıl sonraki performans puanları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Amaç, seçme sınavının gelecekteki iş başarısını ne ölçüde tahmin ettiğini belirlemektir.

Bu çalışma hangi geçerlik kanıtına yöneliktir?

- A) Kapsam geçerliği
- B) Görünüş geçerliği
- C) Uyum geçerliği
- D) Yordama geçerliği
- E) Yapı geçerliği

Doğru cevap ve gerekçe: Test puanının daha sonra ortaya çıkacak bir ölçütü, yani gelecekteki performansı tahmin etme gücünün incelenmesi yordama geçerliğidir.

Seçenek analizi

A: Kapsam geçerliği test maddelerinin hedeflenen konu ve kazanımları temsil etme derecesidir.

B: Görünüş geçerliği testin yüzeyde ölçmek istediği özelliğe uygun görünmesidir.

C: Uyum geçerliğinde test puanı aynı zamanda ölçülen mevcut bir dış ölçütle karşılaştırılır; burada ölçüt bir yıl sonra elde edilmiştir.

D: Test puanının daha sonra ortaya çıkacak bir ölçütü, yani gelecekteki performansı tahmin etme gücünün incelenmesi yordama geçerliğidir.

E: Yapı geçerliği ölçülen psikolojik yapının kuramsal ilişkileriyle ilgilidir; gelecekteki iş başarısını tahmin etme özel olarak yordama geçerliğidir.

Kritik tuzak: Dış ölçüt kullanılması her zaman uyum geçerliği değildir; ölçüt gelecekte elde ediliyorsa yordama geçerliği söz konusudur.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki senaryo temelli öğrenme, öğretim, program, ölçme, rehberlik ve eğitim yönetimi soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Ölçme ve değerlendirme, ölçüt bağlantılı geçerlik.

SORU 78

Yüzdelik sıra yorumlama

Cevap: A | Orta | 90 sn

Soru kökü: Bir öğrencinin bir başarı testindeki yüzdelik sırası 75'tir.

Bu bilgi aşağıdakilerden hangisini gösterir?

- A) Öğrencinin puanının, grubun yaklaşık yüzde 75'inin puanına eşit ya da onlardan yüksek olduğunu
- B) Öğrencinin testteki soruların tam yüzde 75'ini doğru cevapladığını
- C) Öğrencinin ham puanının 75 olduğunu

D) Öğrencinin grubun yalnız yüzde 25'inden daha yüksek puan aldığını

E) Testin güvenilirlik katsayısının 0,75 olduğunu

Doğru cevap ve gerekçe: Yüzdelik sıra, bir puanın altında veya o puana eşit puan alan grubun yüzdesini belirtir. Yüzdelik sırası 75 olan öğrenci grubun yaklaşık yüzde 75'inden eşit ya da daha yüksek puan almıştır.

Seçenek analizi

A: Yüzdelik sıra, bir puanın altında veya o puana eşit puan alan grubun yüzdesini belirtir. Yüzdelik sırası 75 olan öğrenci grubun yaklaşık yüzde 75'inden eşit ya da daha yüksek puan almıştır.

B: Yüzdelik sıra doğru yüzdesi değil, gruba göre konumu gösterir.

C: Yüzdelik sıra ile ham puan aynı değildir.

D: Yüzdelik sıra 75, yaklaşık yüzde 75'lik bölümün altında veya eşit kaldığını gösterir.

E: Yüzdelik sıra bireyin göreceli konumudur, test güvenilirliği değildir.

Kritik tuzak: "75" değeri başarı yüzdesi gibi okunmamalıdır; bu bir bağıl konum göstergesidir.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki senaryo temelli öğrenme, öğretim, program, ölçme, rehberlik ve eğitim yönetimi soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: İstatistiksel puanlar ve yüzdelik sıra.

SORU 79

Rehberlik hizmetleri: oryantasyon

Cevap: C | Kolay | 65 sn

Soru kökü: Okula yeni başlayan öğrenciler için okulun birimleri gezdirilmiş; derslikler, kütüphane, rehberlik servisi ve kulüpler tanıtılmış; okul kuralları, günlük işleyiş ve başvuru yolları açıklanmıştır.

Bu çalışma rehberlik hizmetlerinden hangisidir?

A) İzleme

B) Müşavirlik

C) Oryantasyon

D) Sevk

E) Bireyi tanıma

Doğru cevap ve gerekçe: Yeni gelen öğrencilerin okulu, çevreyi, hizmetleri ve kuralları tanıyarak uyum sağlamasına yönelik çalışmalar oryantasyon hizmetidir.

Seçenek analizi

A: İzleme, sunulan rehberlik hizmetlerinin veya yapılan yöneltmenin sonraki sonuçlarını takip eder.

B: Müşavirlik, öğrenciye yardım eden öğretmen ve velilere uzman desteği verilmesidir.

C: Yeni gelen öğrencilerin okulu, çevreyi, hizmetleri ve kuralları tanıyarak uyum sağlamasına yönelik çalışmalar oryantasyon hizmetidir.

D: Sevk, öğrencinin ihtiyaç duyduğu daha uzman bir kuruma veya kişiye yönlendirilmesidir.

E: Bireyi tanıma öğrencinin özellikleri hakkında sistemli bilgi toplamaya yöneliktir; burada okulun tanıtımı yapılmaktadır.

Kritik tuzak: Öğrencilerin bilgi edinmesi bireyi tanıma değildir; bilgi öğrenciden toplanmıyor, okul çevresi öğrenciye tanıtılıyor.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki senaryo temelli öğrenme, öğretim, program, ölçme, rehberlik ve eğitim yönetimi soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Rehberlikte oryantasyon ve okula uyum.

SORU 80

Sınıf yönetimi: Kounin ve örtüşme

Cevap: E | Zor | 120 sn

Soru kökü: Bir öğretmen grup sunumunu dinlerken arka sırada başlayan dikkat dağınık davranışı fark etmiş, sunumu kesmeden göz teması ve kısa bir işaretle davranışı durdurmuş; aynı anda sunum yapan gruba uygun bir soru yönelterek dersin akışını sürdürmüştür.

Kounin'in sınıf yönetimi yaklaşımına göre öğretmenin bu davranışı aşağıdaki kavramlardan hangisiyle en iyi açıklanır?

A) Farkında olma

B) Akıcılık

C) Hız

D) Grup odağı

E) Örtüşme: aynı anda birden fazla sınıf olayını yönetebilme

Doğru cevap ve gerekçe: Öğretmen sunumu sürdürürken eş zamanlı olarak başka bir öğrenci davranışını yönetmiştir. Kounin bu beceriyi örtüşme (overlapping) olarak açıklar.

Seçenek analizi

A: Farkında olma, sınıfın her yerinde ne olduğunun bilindiğini öğrencilere hissettirmedi; senaryoda fark etmenin yanında iki olayı eş zamanlı yürütme vurgulanır.

B: Akıcılık etkinlik geçişlerinin kesintisiz ve mantıklı olmasına ilişkindir.

C: Hız ya da momentum, dersin uygun tempoda sürdürülmesidir; eş zamanlı yönetim değildir.

D: Grup odağı, bütün sınıfın etkin katılımını ve sorumluluğunu canlı tutmayı ifade eder.

E: Öğretmen sunumu sürdürürken eş zamanlı olarak başka bir öğrenci davranışını yönetmiştir. Kounin bu beceriyi örtüşme (overlapping) olarak açıklar.

Kritik tuzak: Öğretmenin davranış fark etmesi "farkında olma"yı da içerir; sunumu kesmeden diğer olayı yönetmesi örtüşmenin ayırt edici göstergesidir.

Kaynak yaklaşımı: Yüklenen 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki senaryo temelli öğrenme, öğretim, program, ölçme, rehberlik ve eğitim yönetimi soru yaklaşımı biçimsel referans alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür. Dayanak odağı: Kounin sınıf yönetimi modeli: farkında olma, örtüşme, akıcılık ve momentum.